wystawa czynna do 16.12.2018

ZACHĘTA

CO POCZYNĄĆ SIĘ?

projekt graficzny: Hello bo

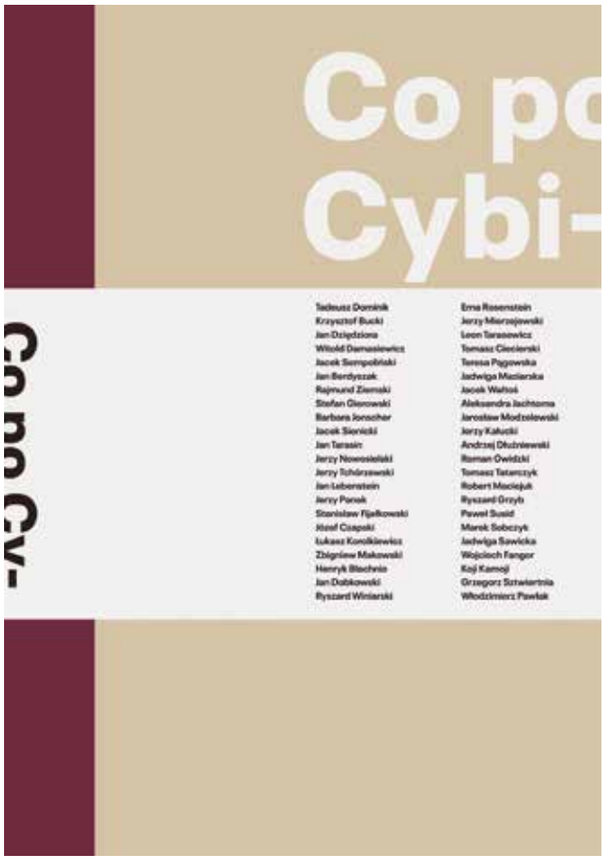

Co po Cybisie? | *Beyond Cybis*
pod redakcją | edited by Michał Jachuła, Małgorzata Jurkiewicz
projekt graficzny | graphic design: Magda Piwowar
strony | pages: 344
wersja językowa polska | Polish edition
Zachęta — Narodowa Galeria Sztuki, Warszawa 2018
ISBN 978-83-64714-70-2

Książka prezentuje twórczość 44 artystów — laureatów Nagrody im. Jana Cybisa w latach 1973–2017 — i obejmuje wywiady oraz wypowiedzi autorskie malarek i malarzy: nowe, przeprowadzone z prawie wszystkimi żyjącymi artystami, a także przedruki ich wcześniejszych wypowiedzi, także w formie literackiej. Prezentacje artystów nieżyjących opierają się na dostępnym materiale archiwalnym — wywiadach publikowanych w prasie, katalogach wystaw, książkach oraz tekstach artystów — w dużej części zgromadzonym w dziale dokumentacji Zachęty. Odrębny zespół stanowią rozmowy przeprowadzone przez Krystynę Czerni, w większości wcześniej niepublikowane. Lejtmotywem są zagadnienia związane z uprawianiem malarstwa, znaczeniem tego medium i przekraczaniem jego granic, codziennością pracy malarza czy wreszcie znaczeniem Nagrody, a także rolą Jana Cybisa w polskim powojennym życiu artystycznym. Tekstom towarzyszy bogaty wybór reprodukcji prac nagrodzonych artystów.

The book presents the work of 44 artists who have won the Jan Cybis Prize in 1973–2017 — and includes interviews and author's statements by painters: new interviews with almost all the living artists, as well as reprints of their earlier statements, also in a literary form. The presentations of deceased artists are based on available archival material — interviews published in the press, exhibition catalogues, books and artists' texts — largely collected in the Zachęta documentation section. Talks conducted by Krystyna Czerni, most of them previously unpublished, constitute a separate set. The leitmotif of the texts focuses on issues related to painting, the importance of this medium and crossing its borders, the painter's everyday work and finally, the significance of the Award, as well as the evaluation of Jan Cybis' role in Polish post-war artistic life. The texts are accompanied by a wide selection of reproductions of the winning artists' works.

kontakt dla mediów | press: **Olga Gawerska**
rzecznik@zacheta.art.pl
+48 22 556 96 55, +48 603 510 112

niepodległa | POLSKA STULECIE ODZYSKANIA NIEPODLEGŁOŚCI

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

wystawa *Co po Cybisie?* realizowana w ramach obchodów stulecia odzyskania niepodległości
the exhibition *Beyond Cybis* is a part of the commemoration of the centennial of the regaining of independence

partner wystawy | partner of the exhibition: **Lidex**
patroni medialni | media patronage: **Stolica, artinfo.pl**

15.09—16.12.18

Zachęta — Narodowa Galeria Sztuki | Zachęta — National Gallery of Art

Co po Cybisie?
Beyond Cybis

kurator | curator: **Michał Jachuła**
współpraca | collaboration: **Julia Leopold**
projekt ekspozycji | exhibition design: **Paulina Tyro-Niezgoda**
identyfikacja wizualna | visual identity: **Hakobo**

artyści | artists: **Jan Berdyszak, Henryk Błachnio, Krzysztof Bucki, Tomasz Ciecierski, Jan Cybis, Józef Czapski, Witold Damasiewicz, Andrzej Dłużniewski, Jan Dobkowski, Tadeusz Dominik, Jan Dzięgziora, Wojciech Fangor, Stanisław Fijałkowski, Stefan Gierowski, Ryszard Grzyb, Aleksandra Jachtoma, Barbara Jonscher, Jerzy Kałucki, Koji Kamoji, Łukasz Korolkiewicz, Jan Lebenstein, Robert Maciejuk, Zbigniew Makowski, Eugeniusz Geno Małkowski, Jadwiga Maziarska, Leon Michalski, Jerzy Mierzejewski, Jarosław Modzelewski, Jerzy Nowosielski, Kazimierz Ostrowski, Roman Owidzki, Jerzy Panek, Włodzimierz Pawlak, Teresa Pągowska, Erna Rosenstein, Jadwiga Sawicka, Jacek Sempoliński, Jacek Sienicki, Marek Sobczyk, Paweł Susid, Grzegorz Sztwiertnia, Leon Tarasewicz, Jan Tarasin, Tomasz Tatarczyk, Jerzy Tchórzewski, Jacek Waltoś, Ryszard Winiarski, Maria Wollenberg-Kluza, Rajmund Ziemski**

Przekrojowa wystawa polskiego malarstwa XX i XXI wieku prezentuje dzieła wybitnych twórców wpisujących się w kluczowe nurty historii sztuki oraz aktualne prądy artystyczne. Ten międzypokoleniowy przegląd różnorodnych postaw z jednej strony koncentruje się na najważniejszych, historycznych już dzisiaj pozycjach. Z drugiej — jego ambicją jest pokazanie stanu współczesnego polskiego malarstwa, jego potencjału eksperymentatorskiego i zdolności do przekraczania ram medium kojarzonego zwykle z farbą i płótnem.

Poszukując „niemożliwego", czyli obiektywnego kryterium w tworzeniu takiego przeglądu, postanowiliśmy sięgnąć do twórczości artystów z kanonu polskiej sztuki współczesnej — laureatów Nagrody im. Jana Cybisa — znakomitego kolorysty, charyzmatycznego pedagoga i kluczowej postaci w dyskursie o kształcie powojennego malarstwa. Wyróżnienie za całokształt twórczości przeznaczone dla malarza jest przyznawane przez samych malarzy — od artystów dla artystów. Wręczane rok rocznie przez Związek Polskich Artystów Plastyków od 1973 roku, pozostaje jedną z pierwszych i najważniejszych nagród artystycznych w Polsce. Formuła jest niezmienna — kandydaci zgłaszani są przez poprzednich laureatów, wchodzących w skład kapituły decydującej o wyborze zwycięzcy.

Mimo to — podobnie jak wszystkie konkursy artystyczne — Nagroda Cybisa budzi emocje, stając się częścią szerszej dyskusji o zasadach przyznawania wyróżnień. Kto i za co został nagrodzony? Kim byli nominujący, a kim nominowani? Kto został pominięty lub w ogóle niewzięty pod uwagę? Te pytania, często kwestionujące wybory i autorytety, wydają się dziś organicznie wpisane w formułę konkursów dla artystów wizualnych.

Wystawa prezentuje prace twórców kierujących się wewnętrznym imperatywem pracy z malarstwem i obrazem. W Zachęcie zobaczyć można m.in. klasyków współczesności (Stefan Gierowski, Jan Lebenstein, Jerzy Nowosielski, Jan Dobkowski), twórców reprezentujących postawy konceptualne (Andrzej Dłużniewski, Ryszard Winiarski, Koji Kamoji), pedagogów i eksperymentatorów (Leon Tarasewicz, Roman Owidzki) oraz kilka postaw wartych przypomnienia, a obecnie pozostających na marginesach historii sztuki (m.in. Krzysztof Bucki, Witold Damasiewicz, Henryk Błachnio). Zaakcentowane jest także malarstwo kobiet, pozostających w mniejszości laureatów (Barbara Jonscher, Erna Rosenstein, Teresa Pągowska, Jadwiga Maziarska, Aleksandra Jachtoma, Jadwiga Sawicka).

Ekspozycji towarzyszy książka. Znalazły się w niej przykłady prac malarskich wszystkich uczestników pokazu oraz m.in. nowe wywiady z artystami i wybór rozmów. Zarówno wystawa, jak i publikacja mają pokazać, że malarstwo jest nie tylko praktyką, ale sposobem myślenia.

Artystyczne credo Jana Cybisa — „Nie robić ustępstw, nie dogadzać nikomu. Sensem sztuki jest kreowanie, a nie pouczanie, nauczanie, informowanie, moralizowanie" — nie traci na aktualności. ●●●

This cross-sectional exhibition of Polish 20th and 21st century painting includes a wide range of works by outstanding Polish artists – representatives of the key currents of art history and contemporary artistic trends. Focusing on the most important, already historical items, it provides an intergenerational overview of various attitudes. However, its ambition is also to present the condition of contemporary Polish painting, its experimental potential and its ability to transcend the boundaries of the medium usually associated with paint and canvas.

In search for the 'impossible', or an objective criterion which can be used to create this kind of review – we decided to take from the work of artists from the canon of Polish contemporary art – laureates of the Jan Cybis Award whose patron was an excellent colourist, a charismatic pedagogue, and a key figure in the debate on the shape of Polish painting after 1945. The distinction for lifetime achievement in the field of painting is given by painters themselves – by artists to other artists. Announced annually by the Association of Polish Artists and Designers (ZPAP) since 1973, it is one of the first and most important artistic awards in Poland. Its formula remains unchanged to this day — the candidates are nominated by the previous laureates who are members of the jury that selects the winner.

Still, like any other artistic competitions, the Cybis Award arouses emotions and becomes part of a broader discussion on the principles of awarding prizes and distinctions. Who was awarded and what for? Who were the nominees and who nominated them? Who was omitted or not taken into account at all? These questions, which often challenge the choices and authorities, seem to be inherently inscribed in the formula of contemporary competitions for visual artists in Poland.

The exhibition at the Zachęta presents the works of artists who are driven by the internal imperative of working with painting and image. It features, among others, contemporary classics (Stefan Gierowski, Jan Lebenstein, Jerzy Nowosielski, Jan Dobkowski), artists representing conceptual attitudes (Andrzej Dłużniewski, Ryszard Winiarski, Koji Kamoji), educators and experimenters (Leon Tarasiewicz, Roman Owidzki), as well as several figures that are worth remembering, but remain at the sidelines of art history today (e.g., Krzysztof Bucki, Witold Damasiewicz, Henryk Błachnio). Special attention has also been given to the painting of women, the award's minority laureates (Barbara Jonscher, Erna Rosenstein, Teresa Pągowska, Jadwiga Maziarska, Aleksandra Jachtoma, Jadwiga Sawicka).

The exhibition is accompanied by a book. It includes the examples of paintings by all participants of the show, as well as new interviews with artists and a selection of conversations. Both the exhibition and the publication aim to show that painting is not only a practice, but a way of thinking.

Jan Cybis's artistic creed 'Never make concessions, never please anyone. The sense of art is to create, not to instruct, teach, inform, or moralise' still remains valid. ●●●

Przewodnik po wystawie
Exhibition Guide

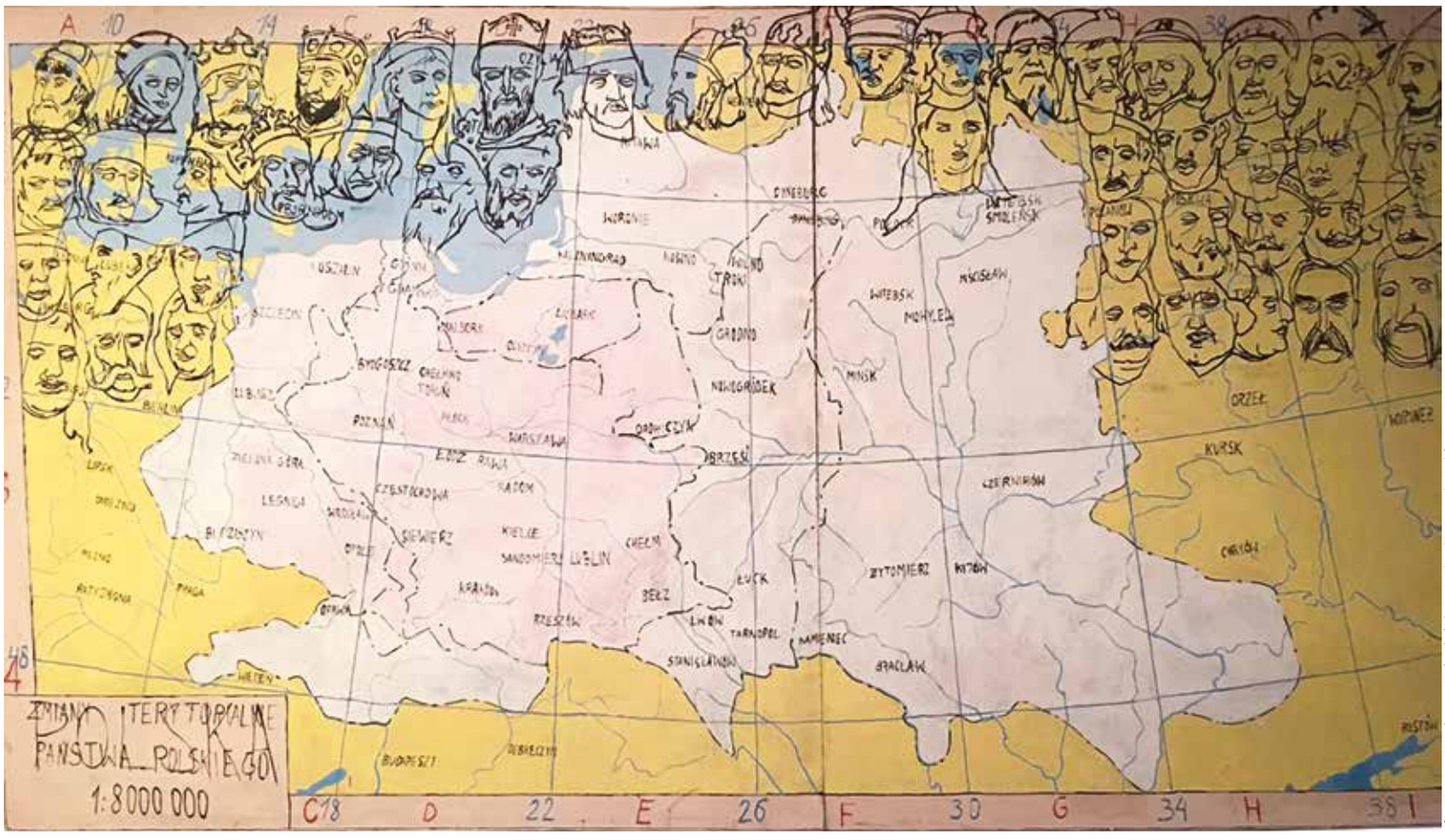

fot. Muzeum Narodowe w Krakowie | photo: National Museum in Kraków

Litania malarza
The Litany of the Painter

Metanarrację wystawy wyznacza emitowana z głośników w sali Matejkowskiej praca Ryszarda Grzyba zatytułowana *Litania malarza* (2004), będąca autotematyczną refleksją nad przedmiotem własnej twórczości, zapisem zmagań o podążanie wybraną drogą i pozostawanie w zgodzie z doktryną sztuki. Głos artysty komunikuje wprost, że nie należy malować niczego, co daje się łatwo zdefiniować czy ubrać w słowa. Ujawniając swoje zwątpienie w sens medium, w poetyckim powtarzalnym rytmie próbuje on na nowo odnaleźć istotę malarstwa.

W sali tej zgromadzono obrazy wpisujące się w poszczególne wersety i kategorie litanii Grzyba. Ich wymowa, wygląd bądź tytuł, na przekór poetyckiej frazie demonstrują, co można malować, pozostając w zgodzie z sobą samym — wynik to malarstwo najwyższej próby. Mamy więc obrazy polityczne (Sobczyk, Lebenstein, Waltoś, Pawlak), erotyczne (Dobkowski, Nowosielski, Grzyb), abstrakcyjne (Ciecierski), sceny rodzajowe (Czapski), prace o śmierci (Bucki), martwą naturę (Makowski), architekturę (Korolkiewicz), pejzaże (Tatarczyk) i zwierzęta (Maciejuk).

The meta-narration of the exhibition is based on Ryszard Grzyb's work entitled *The Litany of the Painter* (2004), played from the speakers installed in the Matejko Room, which is a self-thematic reflection on the subject of the artist's own work, a record of his struggle to follow a chosen path and to remain in line with the doctrine of art. The artist's voice directly communicates that one should not paint anything that can be easily defined or put into words. By revealing his doubts about the meaning and sense of the medium, he tries to rediscover the essence of painting in a poetic, repetitive rhythm.

This room gathers paintings inscribed in particular verses and categories of Grzyb's litany. Their message, appearance or title, in spite of a poetic phrase, demonstrate what can be painted in harmony with oneself — the end result is a painting of the highest quality. And thus, we have political paintings (Marek Sobczyk, Jan Lebenstein, Jacek Waltoś, Włodzimierz Pawlak), erotic paintings (Jan Dobkowski, Jerzy Nowosielski, Ryszard Grzyb), abstract paintings (Tomasz Ciecierski), genre scenes (Józef Czapski), works about death (Krzysztof Bucki), still life (Zbigniew Makowski), architecture (Łukasz Korolkiewicz), landscapes (Tomasz Tatarczyk) and animals (Robert Maciejuk).

Zmierzch obrazu
Twilight of Painting

Prace eksponowane w sali Narutowicza odnoszą się do ciemności i światła, poruszają wątki związane z narodzinami i końcem — człowieka, świata, ale też obrazu. Ta najbardziej egzystencjalna część wystawy dotyka zagadnienia materii i energii, życia i śmierci. Obraz Jarosława Modzelewskiego *Siewca i żniwiarz* (1989) ukazuje graniczne momenty: narodziny i śmierć. Pominięcie przez autora tego, co zawiera się pomiędzy tymi skrajnościami — czasu życia — nasuwa pytania o jego sens i znaczenie. Utrzymane w czerniach egzystencjalne dzieła Rajmunda Ziemskiego czy Henryka Błachnio potęgują poczucie lęku i zwątpienia.

Motywy życiodajnych energii i materii widać w rzeźbie Andrzeja Dłużniewskiego zatytułowanej *Słońce II* (1991), w tryptyku Jerzego Tchórzewskiego *Gorący świat* (1975) czy obrazie Erny Rosenstein *Źródło* (1965). Z kolei praca Ryszarda Winiarskiego *Od 0 do 100% czerni* (1975) w analityczny sposób ukazuje przejście od jasności do ciemności, aż do osiągnięcia całkowitej czerni — „czarnej dziury" rozumianej jako przestrzeń niebytu. Jednocześnie „opowiada" o początku i końcu obrazu (od bieli do czerni), w odróżnieniu od *Zmierzchu obrazu* (1978) Rosenstein, który mówi o kresie malarskiego przedstawienia.

Erna Rosenstein, *Zmierzch obrazu*, 1978, technika mieszana, płótno, kol. Zachęty

Leon Tarasewicz, *Bez tytułu*, 2017, instalacja świetlna

na sąsiedniej stronie:
Włodzimierz Pawlak, *Kolebka chrześcijaństwa i tygiel demokracji*, 1988, olej, płótno, Muzeum Narodowe w Krakowie

Erna Rosenstein, *Twilight of the Painting*, 1978, mixed media on canvas, Zachęta collection

Leon Tarasewicz, *Untitled*, 2017, light installation

opposite:
Włodzimierz Pawlak, *The Cradle of Christianity and the Crucible of Democracy*, 1988, oil on canvas, National Museum in Kraków

fot. | photo: Jerzy Gładykowski, archiwum Zachęty | Zachęta archive

Praca Jana Berdyszaka zatytułowana *Oikos* (1994/2009) to umownie potraktowana przestrzeń domowa (gr. *οίκος* — dom), intymny wszechświat człowieka, rodziny, w którym „dzieje się życie". Przybrała ona formę płaskiej rzeźby ze szkła przypominającej plan domu.

Abstrakcyjną i zarazem sakralną pracą nawiązującą do ikony jest świetlna realizacja Leona Tarasewicza (*Bez tytułu*, 2017). Artysta odwołuje się w niej do historii 40 męczenników z Sebasty — rzymskich legionistów, którzy w 320 roku ponieśli śmierć, nie chcąc wyprzeć się wiary chrześcijańskiej. Motyw obecny w tradycji prawosławia koresponduje tu z radykalnym rozszerzaniem granic malarstwa przez Tarasewicza, w tym traktowaniem światła jako środka malarskiego, którym artysta posługuje się od wielu lat.

The works exhibited in the Narutowicz Room refer to darkness and light, touching upon the themes related to the birth and end — of human beings, of the world, but also of the image. This most existential part of the exhibition deals with the issue of matter and energy, life and death. Jarosław Modzelewski's painting *The Sower and the Reaper* (1989) shows the border moments of birth and death. The author's omission of what is contained between these extremes — a lifetime — raises questions about its meaning. Dominated by black hues, the existential works of Rajmund Ziemski and Henryk Błachnio intensify the sense of fear and doubt.

The themes of life-giving energies and matter can be seen in Andrzej Dłużniewski's sculpture entitled *Sun II* (1991), Jerzy Tchórzewski's *Hot World* triptych (1975) and Erna Rosenstein's *Fountain* (1965). On the other hand, Ryszard Winiarski's work *From 0 to 100% of Black* (1975) analytically shows the transition from brightness to darkness, until a total blackness — a 'black hole' understood as a space of non-existence — is achieved. At the same time, Winiarski's work 'tells us' about the beginning and the end of a painting (from white to black), unlike Rosenstein's *Twilight of the Painting* (1978), which presents the end of a painterly representation.

Jan Berdyszak's work entitled *Oikos* (1994/2009) is a conventional take on domestic space (from Greek *οίκος* — home), the intimate universe of human beings, the family in which 'life happens'. It took the form of a flat glass sculpture reminiscent of a house floor plan.

An abstract and at the same time sacral work referring to icon is Leon Tarasewicz's light piece (*Untitled*, 2017). The artist refers to the story of the 40 martyrs from Sebaste — Roman legionnaires who died in 320 A.D., not wanting to deny their Christian faith. The motif present in the Orthodox tradition corresponds here with a radical widening of the boundaries of painting by Tarasewicz, including treating light as a painting medium, which the artist has been using for many years.

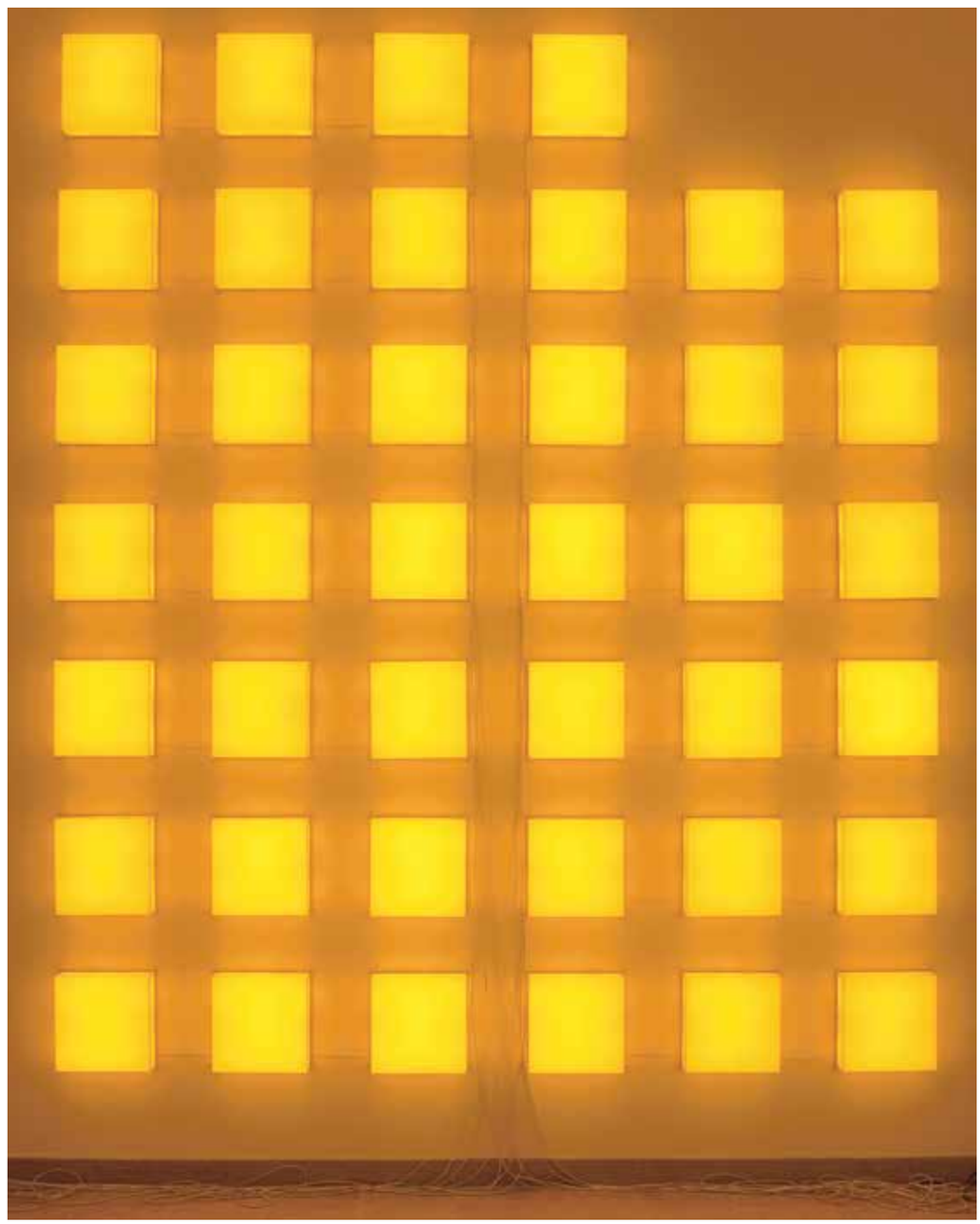

fot. | photo: Grzegorz Dąbrowski

fot. | photo: Jan Dobkowski

Twój pejzaż
Your Landscape

Organiczność, witalność i biologizm dominują w sali z pracami Jana Dobkowskiego, Erny Rosenstein, Stanisława Fijałkowskiego, Jadwigi Maziarskiej oraz Jerzego Panka.

Ikoniczne dla Dobkowskiego realizacje z cyklu *Przedłużenie lata* (1969) pokazywane były w przeszłości m.in. w przestrzeniach publicznych, w fabryce, ale i w naturze. Zespół kolorowych figur tworzy wrażenie witalnej przestrzenności, a biologiczne i rozerotyzowane formy wyrażają siłę życia. Drugi cykl to *Wszechbędąca* (1969) — obiekty z wykorzystaniem wycinanej winylowej folii i dokumentacja w formie pokazu slajdów, poświęcone tak ważnej w sztuce artysty kobiecie.

Wykraczające poza granice malarstwa prace Jadwigi Maziarskiej eksplorują zagadnienie materii. Wśród nich znalazły się dwa reliefy z fakturalnymi efektami, rytmami, budowanymi również kolorem. Obok można zobaczyć wykonane z tkaniny figury przestrzenne (*Kukła I* i *Kukła II*, 1964). Zbudowana w oparciu o proste kształty, aczkolwiek bardzo dopracowana para (zakochanych?) to wczesny eksperyment z miękką rzeźbą w sztuce polskiej.

Metafizyczne pejzaże Stanisława Fijałkowskiego z lat sześćdziesiątych i początku następnej dekady charakteryzuje traktowanie pejzażu jako uproszczonej, wieloplanowej płaszczyzny z umowną perspektywą, horyzontem i nieoczywistymi relacjami między poszczególnymi elementami kompozycji. Prace te, przełamane subtelnymi napięciami form i kontrastowymi plamami, sąsiadują z surrealnymi pejzażami Erny Rosenstein z przedstawieniem biomorficznej architektury.

Konie, obok kóz, były ulubionym animalistycznym motywem w twórczości Jerzego Panka. Prezentowane tu ich wizerunki w technice olejnej na płótnie są dla artysty nietypowe, ponieważ większość prac realizował w technikach graficznych takich jak drzeworyt i linoryt.

Organic nature, vitality and biology dominate the room containing the works by Jan Dobkowski, Erna Rosenstein, Stanisław Fijałkowski, Jadwiga Maziarska and Jerzy Panek.

Dobkowski's iconic works from the *Prolongation of Summer* series (1969) were shown in the past, among others in public spaces, in the factory, but also in nature. The set of colourful figures creates an impression of a viable space, while biological and eroticised forms express the power of life. *Omnipresent* (1969) is another series presented at the exhibition, featuring objects made of cut out vinyl foil and documentation in the form of a slideshow devoted to a woman, who was so important in all of the artist's creations.

Works by Jadwiga Maziarska, which go beyond the boundaries of painting, explore the issue of matter. The selection of Maziarska's works includes two bas-reliefs with textured effects and rhythms, also built with colour. Right next to them, the visi-

fot. | photo: Jakub Płoszaj

fot. | photo: Jerzy Gładykowski, archiwum Zachęty | Zachęta archive

Jerzy Tchórzewski, *Gorący świat*, 1975, akryl, olej, płótno, kol. Zachęty

na sąsiedniej stronie:
Jerzy Kałucki, *Odcinek łuku o promieniu r = 1970*, 1970, akryl, płótno, depozyt w Muzeum Narodowym w Krakowie

Jan Dobkowski, *Przedłużenie lata*, akcja na dachu pracowni artysty na 16 piętrze przy ul. Chłodnej, Warszawa 1969. Na fotografii formy przestrzenne z cyklu *Przedłużenie lata*

Jerzy Tchórzewski, *Hot World*, 1975, oil and acrylic on canvas, Zachęta collection

opposite:
Jerzy Kałucki, *Arc Segment of Radius r = 1970*, 1970, acrylic on canvas, deposit in National Museum in Kraków

Jan Dobkowski, *Prolongation of Summer*, action on the roof of the artist's studio on Chłodna Street, Warsaw, 1969. In the photo, spatial forms from the *Prolongation of Summer* series

tors can find spatial figures made of fabric (*Puppet I* and *Puppet II*, 1964). Built on the basis of simple shapes, yet very elaborate, the couple (of lovers?) is an early experiment with soft sculpture in Polish art.

Stanisław Fijałkowski's metaphysical landscapes from the 1960s and the beginning of the following decade are characterised by his approach to the landscape as a simplified, multi-faceted plane with a conventional perspective, horizon and non-obvious relations between individual elements of the composition. These works, tempered with subtle tensions of forms and contrasting spots can be found right next to surreal landscapes by Erna Rosenstein and examples of biomorphic architecture.

Horses, apart from goats, were the favourite animalistic motif in the works by Jerzy Panek. The images presented here in oil on canvas are unusual for the artist, because he created most of his works in graphic techniques such as woodcut and linocut.

Bez tytułu
Untitled

Zrealizowane na plenerze w Osiekach konceptualno-malarskie dzieło Jerzego Kałuckiego — *Odcinek łuku o promieniu r = 1970* (1970) wypełnia znaczną część sali. Łuk rozumiany jest tu jako wycinek koła o długości ponad 10 metrów, którego pozostała część istnieje w wyobraźni i w przestrzeni. To echo charakterystycznych dla artysty dociekań intelektualnych i empirycznych na temat źródeł wiedzy „wspomaganych" rygorystycznymi własnościami geometrii.

W stanie wojennym zdelegalizowano odpowiedzialny za Nagrodę im. Jan Cybisa Związek Polskich Artystów Plastyków (ZPAP), dlatego nagrody za rok 1982 w ogóle nie przyznano. Ciągłość jej trwania w latach osiemdziesiątych zapewniło Stowarzyszenie Historyków Sztuki, przyznając to prestiżowe wyróżnienie Jackowi Sienickiemu (1983), Janowi Tarasinowi (1984), Jerzemu Nowosielskiemu (1985), Jerzemu Tchórzewskiemu (1986), Janowi Lebensteinowi (1987) i Jerzemu Pankowi (1988). Jednocześnie w latach 1985–1988 legitymizowany przez władze Związek Polskich Artystów Malarzy i Grafików (ZPAMiG) przyznał identyczne w nazwie wyróżnienia Eugeniuszowi Geno Małkowskiemu (1985), Leonowi Michalskiemu (1986), Marii Wollenberg-Kluzie (1987) i Kazimierzowi Ostrowskiemu (1988) — patronowi innej ważnej nagrody dla malarzy Okręgu Gdańskiego ZPAP. Wyróżniona szarym kolorem ściana, jedyna taka w obrębie całej wystawy, obrazuje „zdublowanie" nagrody w latach osiemdziesiątych i odzwierciedla podziały środowiska artystów w tamtych latach.

Jerzy Kałucki's conceptual and painting work, created during a plein-air in Osieki — *Arc Segment of Radius r = 1970* (1970) fills a significant part of the room. Here, the arc is understood as a segment of a circle with a length of more than ten metres, the remainder of which exists in the imagination and the space. This is an echo of the artist's characteristic intellectual and

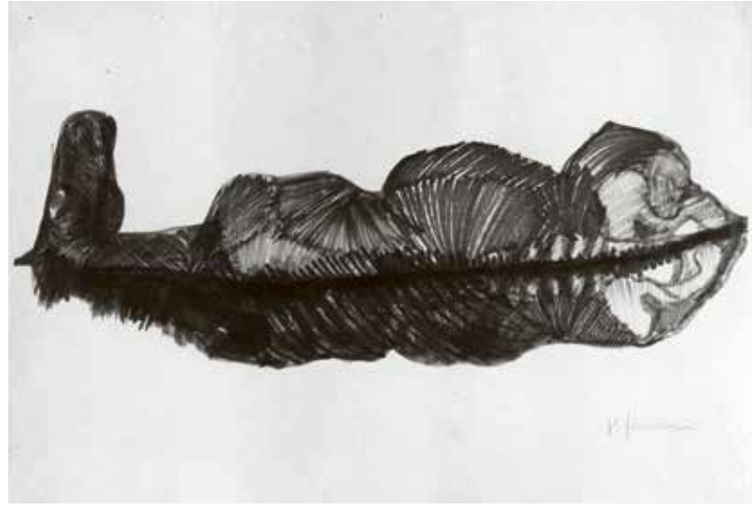

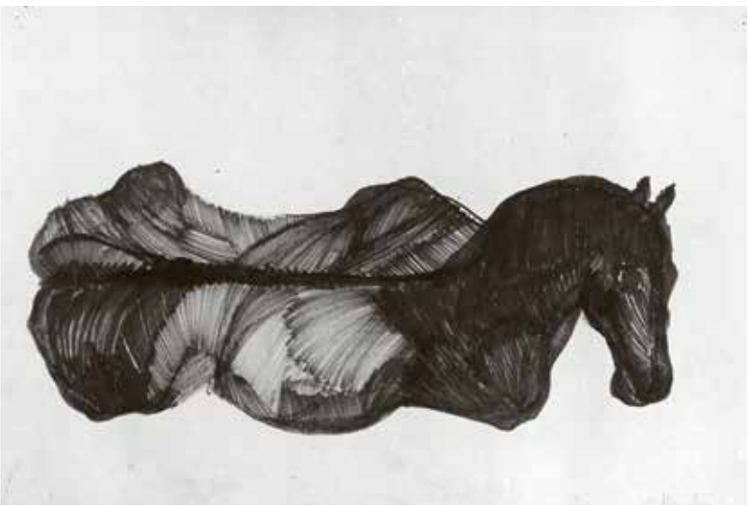

fot. | photo: Mariusz Michalski, Barbara Wójcik, dzięki uprzejmości CSW Zamek Ujazdowski w Warszawie. | courtesy of CCA Ujazdowski Castle in Warsaw

empirical insights into the sources of knowledge, 'supported' by rigorous geometrical properties.

Under martial law, the Association of Polish Artists and Designers (ZPAP), responsible for the Jan Cybis Award, was banned, so the 1982 prize was not awarded at all. The continuity of its existence in the 1980s was ensured by the Association of Art Historians, which awarded this prestigious distinction to Jacek Sienicki (1983), Jan Tarasin (1984), Jerzy Nowosielski (1985), Jerzy Tchórzewski (1986), Jan Lebenstein (1987) and Jerzy Panek (1988). At the same time, in 1985–1988, the Association of Polish Painters and Graphic Artists (ZPAMiG), which had been legitimised by the authorities, awarded distinctions with the same name to Eugeniusz Geno Małkowski (1985), Leon Michalski (1986), Maria Wollenberg-Kluza (1987) and Kazimierz Ostrowski (1988) — the patron of another important award for painters of the Gdańsk District of the ZPAP. The grey wall, its colour distinct from the rest, the only one of its kind in the entire exhibition, illustrates the 'doubling' of the award in the 1980s and reflects the divisions of the artistic milieu in those years.

Doświadczenie
Experience

Sala obejmuje obrazy kilkorga uczestników Ogólnopolskiej Wystawy Młodej Plastyki *Przeciw wojnie — przeciw faszyzmowi*, zorganizowanej w 1955 roku w warszawskim Arsenale. Barbara Jonscher, Jacek Sienicki, Jacek Sempoliński, Rajmund Ziemski, Jerzy Panek, Jan Dzięgziora i Witold Damasiewicz to artyści pokolenia odwilży, którzy z jednej strony przeciwstawiali się realizmowi socjalistycznemu, z drugiej — koloryzmowi utożsamianemu głównie z malarzami takimi jak Cybis, Eugeniusz Eibisch czy Artur Nacht-Samborski. (Uczestnikami Arsenału byli również Stefan Gierowski, Tadeusz Dominik, Jan Lebenstein, Jan Tarasin i Jerzy Panek, których prace pokazywane są także w innych salach). Zaprezentowany w tej części wystawy zbiór obrazów obejmuje typowo malarskie gatunki takie jak pejzaż, portret i martwe natury. W obrazach Witolda Damasiewicza pojawia się motyw rozstrzelania, przywodzący na myśl traumy wojenne pokolenia artystów, których młodość przerwała wojna. Pracą ze śmiercią w tytule jest film animowany *Tren na śmierć konia* (1968) z wprawionymi w ruch rysunkami Barbary Jonscher. Jazzowa muzyka Andrzeja Kurylewicza stanowiąca integralną część filmu tchnie życie we wszystkie wyciszone obrazy arsenałowców, odwołujące się do natury i przemijalności ludzkiego życia, skoncentrowane z jednej strony na symbolach, a z drugiej na wartościach malarskich.

The hall features paintings by several participants of the National Exhibition of Young Art *Against War — Against Fascism*, organised in 1955 in the Warsaw Arsenał. Barbara Jonscher, Jacek Sienicki, Jacek Sempoliński, Rajmund Ziemski, Jan Dzięgziora and Witold Damasiewicz are artists of the thaw generation who, on the one hand, opposed Socialist Realism and, on the other hand, opposed colourism associated mainly with painters such as Cybis, Eugeniusz Eibisch and Artur Nacht-Samborski. (Stefan Gierowski, Tadeusz Dominik, Jan Lebenstein, Jan Tarasin, and Jerzy Panek also participated in the Arsenał — their works are also shown in other rooms). The collection of paintings presented in this part of the exhibition includes typical painting genres such as landscapes, portraits and still life. Witold Damasiewicz's paintings depict the motif of execution by shooting, bringing to mind the wartime traumas of generations of artists whose youth was interrupted by the war. An animated film entitled *Lament for the Death of a Horse* (1968), a piece with death in its title, features animated drawings by Barbara Jonscher. Andrzej Kurylewicz's jazz music, which is an integral part of the film, breathes life into all the silent paintings of the Arsenał participants, referring to the nature and transience of human life, focused on the one hand on symbols and on the other hand on painterly values.

Wojciech Fangor, *Obraz B59*, 1965, akryl, płótno, Muzeum Ziemi Chełmskiej im. Wiktora Ambroziewicza w Chełmie, Galeria 72

Aleksandra Jachtoma, *Ronn Yiid*, 1982, olej, płótno, kol. Zachęty

na sąsiedniej stronie:
Barbara Jonscher, *Bez tytułu*, ok. 1968, flamaster, karton

Wojciech Fangor, *Painting B59*, 1965, acrylic on canvas, The Wiktor Ambroziewicz Regional Museum in Chełm, 72 Gallery

Aleksandra Jachtoma, *Ronn Yiid*, 1982, oil on canvas, Zachęta collection

opposite:
Barbara Jonscher, *Untitled*, ca 1968, feltpen, cardboard

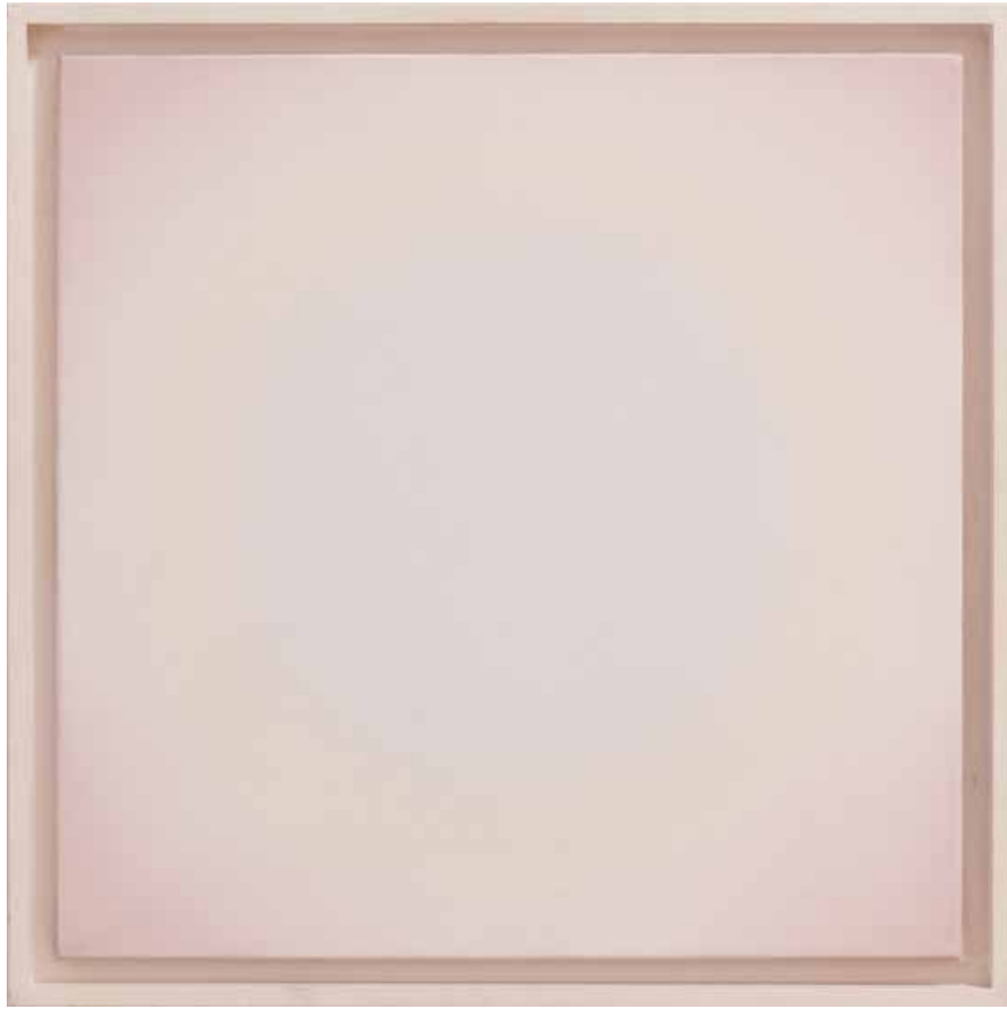

fot. | photo: Grzegorz Zabłocki

fot. | photo: Marek Krzyżanek, archiwum Zachęty | Zachęta archive

Przestrzeń
Space

Twórczość Aleksandry Jachtomy skonfrontowana została z malarstwem Wojciecha Fangora. Oboje zafrapowani problemem koloru i światła, najbardziej znani są z abstrakcyjnych prac podejmujących problem iluzyjności obrazu i optyki widzenia. Dla obrazów Jachtomy charakterystyczne jest wrażenie głębi, przestrzeni duchowej i bogactwa koloru. Najbardziej znane prace Fangora z kręgami wpisują się w sztukę optycznej iluzji. Są one przykładem zainteresowań malarza przestrzenią (również tą poza obrazem), efektami rozszczepienia światła i koloru oraz wzrokowego i pozawzrokowego ich doświadczania (także psychosomatycznego). Barwne kręgi o rozedrganych konturach prowadzą wzrok widza jednocześnie w głąb i poza obraz.

Konceptualna praca Kojiego Kamojiego dobitnie ukazuje zainteresowania artysty przestrzenią i językiem. Instalacja zrealizowana na wystawie indywidualnej w Galerii Foksal (1971) to radykalny gest eksponowania pustki stwarzającej warunki do medytacji, intelektualnego, emocjonalnego i cielesnego przeżycia. Krótki tekst artysty m.in. na temat światła ściśle łączy tę pracę z prymarną właściwością malarstwa, jaką jest kolor.

The work of Aleksandra Jachtoma was confronted with the work of Wojciech Fangor. Both of them, fascinated with the issues of colour and light, are best known for their abstract works dealing with the problems of the illusory nature of the image and the optics of perception. Jachtoma's paintings are characterised by an impression of depth, spiritual space and richness of colour. Fangor's best known works with circles fit into the art of optical illusion. They are an example of the painter's interest in space (including space outside the picture), the effects of dispersion of light and colour, as well as visual and extra-visual ways of experiencing them (including psychosomatic experience). Colourful circles with vibrating contours guide the viewer's eyes both into and out of the picture.

The conceptual work by Koji Kamoji clearly indicates the artist's interests in space and language. The installation realised at the individual exhibition at the Foksal Gallery (1971) is a radical gesture of exposing emptiness that creates conditions for meditation, intellectual, emotional and bodily experience. The artist's short text on the subject of light, among others, closely links this work with colour — the primary property of painting.

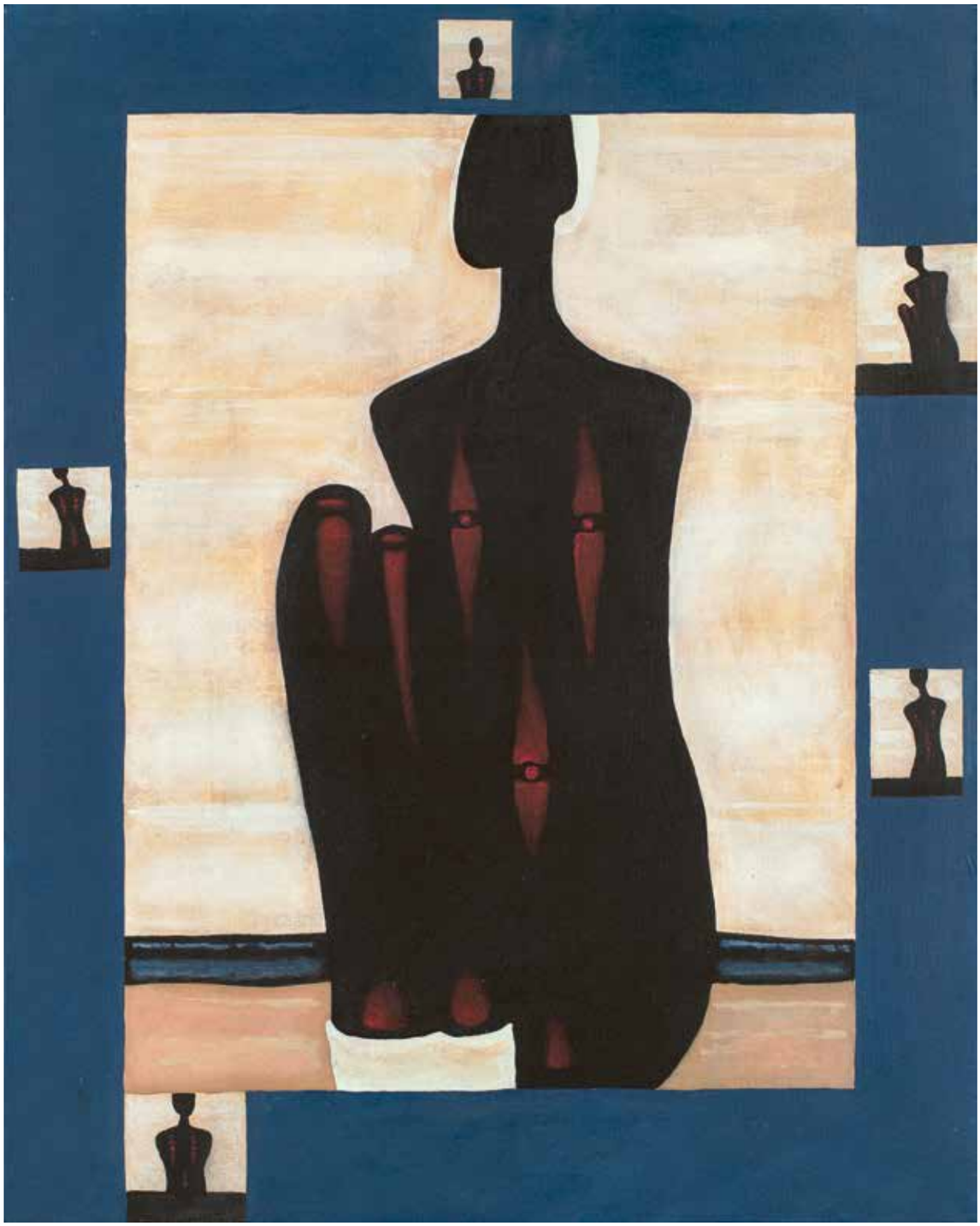

fot. | photo: Galeria Starmach | Starmach Gallery

Jerzy Nowosielski, *Murzynka na plaży*, 1996, olej, płótno, Galeria Starmach, Kraków

na sąsiedniej stronie:
Paweł Susid, *Bez tytułu (Najpierw malarze malowali, a pisarze pisali sobie... spokojnie...)*, 1986, technika mieszana, papier

Jerzy Nowosielski, *Black Woman on the Beach*, 1996, oil on canvas, Starmach Gallery, Kraków

opposite:
Paweł Susid, *Untitled (First, the painters painted, and the writers wrote . . . calmly . . .)*, 1986, mixed media on paper

Pisać/malować
Write/Paint

Koncepcyjną ramę dla wszystkich wspólnie prezentowanych dzieł wyznacza wczesna praca Pawła Susida *Bez tytułu (Najpierw malarze malowali, a pisarze pisali sobie… spokojnie…)* (1986). Za pomocą tekstu i obrazu malarz opowiada o zmianach pokoleniowych i odmiennych zainteresowaniach generacyjnych, w domyśle — weryfikowalnych przez historię, czas, a także instytucje sztuki. Komiksowo-filmowa narracja dobitnie sygnalizuje nieuniknioność różnic w postawach artystów działających w przeszłości, teraźniejszości i przyszłości — licznych pokoleń malarzy i pisarzy poszukujących nowych idei i dróg ekspresji. Sala gromadzi prace, dla których wspólnym mianownikiem jest motyw szeroko rozumianego pisma i zapisu — systemu umownych znaków różnych dyscyplin takich jak malarstwo i literatura. Wśród nich zobaczyć można m.in. autotematyczne obrazy z motywem artystów w pracowni — *Grafik* (1965) Krzysztofa Buckiego i *Malarz* (1982–1984) Jerzego Mierzejewskiego, prace z wykorzystaniem tekstów (Susid, Dłużniewski, Sawicka), a także czytelnych, enigmatycznych bądź zaszyfrowanych znaków (Maciejuk, Tarasin, Sztwiertnia).

Silny motyw genderowy odnajdujemy w instalacji Jadwigi Sawickiej *Raz na jakiś czas, wersja polska*, poświęconej wybitnym kobietom, także artystkom, oraz w pracy Andrzeja Dłużniewskiego *Obszar żeński* (1990), wpisującej się w rozważania artysty nad słowami i przypisanymi im rodzajami gramatycznymi.

Pisanie i malowanie obecne jest również w *Murzynce na plaży* (1996) Jerzego Nowosielskiego. Ten akt o kompozycji ikony, z mniejszymi przedstawieniami w bordiurze wokół sceny głównej, formalnie przywołuje prawosławną tradycję pisania ikon. W języku greckim i rosyjskim „pisać" i „malować" określa się jednym słowem. W tych kulturach pomiędzy pisaniem i malowaniem na poziomie języka stoi znak równości, tak jak w innej pracy Susida znak równości postawiony został pomiędzy malarstwem a farbą podzieloną przez czas. ●●●

fot. | photo: Daniel Rumiancew

The conceptual framework for all the works presented together is set by Paweł Susid's early work. *Untitled (First, the painters painted, and the writers wrote . . . calmly . . .)* (1986). Using text and image, the painter presents generational changes and different generational interests, which — by default — can be verified by history, time, as well as art institutions. The comic book and film narrative clearly indicates the inevitability of differences in the attitudes of artists working in the past, present and future — numerous generations of painters and writers looking for new ideas and ways of expression. The hall gathers works for which the common denominator is the motif of a broadly understood writing and notation — a system of conventional signs and symbols of various disciplines such as painting and literature. Among them one can see, among others, auto-thematic paintings with the motif of artists in the studio — *Graphic Artist* (1965) by Krzysztof Bucki and *Painter* (1982–1984) by Jerzy Mierzejewski, works using text (Paweł Susid, Andrzej Dłużniewski, Jadwiga Sawicka), as well as clear, enigmatic or encrypted signs (Robert Maciejuk, Jan Tarasin, Grzegorz Sztwiertnia).

A strong gender motif can be found in Jadwiga Sawicka's installation *Once in a While, Polish Version*, devoted to outstanding women, including artists, and in Andrzej Dłużniewski's work *Female Zone* (1990), which fits into the artist's deliberations on words and the grammatical genders assigned to them.

Writing and painting is also present in Jerzy Nowosielski's *Black Woman on the Beach* (1996). This nude composed like an icon, with smaller depictions in in the bordure surrounding the main piece, formally recalls the Orthodox tradition of icon-writing. In Greek and Russian, the words 'writing' and 'painting' are conveyed with one and the same word. In these cultures, there is an equality mark between writing and painting at the language level, just like in another work by Paweł Susid, which puts an equality mark between painting and paint separated by time. ●●●

Prace na wystawie
Works on the exhibition

fot. Muzeum Śląska Opolskiego | photo: Opole Silesian Museum

Jan Cybis, *Ulica w miasteczku*, 1939–1957, olej, płótno, Muzeum Śląska Opolskiego

Jan Cybis, *Street in a Small Town*, 1939–1957, oil on canvas, Opole Silesian Museum

Historia Nagrody im. Jana Cybisa jest powiązana z historią ZPAP, ale też z najnowszymi dziejami Polski. Po wprowadzeniu stanu wojennego i zdelegalizowaniu ZPAP do 1988 roku ciągłość trwania nagrody zapewniło Stowarzyszenie Historyków Sztuki. Jednocześnie, w latach 1985–1988, legitymizowany przez ówczesne władze Związek Polskich Artystów Malarzy i Grafików przyznał czterokrotnie identyczne w nazwie wyróżnienia: dla Eugeniusza Geno Małkowskiego (1985), Leona Michalskiego (1986), Marii Wollenberg-Kluzy (1987) oraz Kazimierza Ostrowskiego (1988), których prace również prezentowane są na wystawie. Od 1989 nagroda na stałe powróciła do ZPAP.

Istotne znaczenie dla trwania nagrody ma pielęgnowanie pamięci o jej patronie. Jan Cybis (ur. w 1897 we Wróblinie k. Głogówka, zm. 1972 w Warszawie) był jednym z najważniejszych polskich malarzy opowiadających się po stronie wartości czysto malarskich. Odegrał niezmiernie ważną rolę jako organizator powojennego życia artystycznego oraz pedagog, profesor i rektor Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, nauczyciel wielu wybitnych artystów. W setną rocznicę urodzin malarza, na przełomie 1997 i 1998 roku w Zachęcie zorganizowano jedną z największych wystaw retrospektywnych w historii XX wieku, której towarzyszył obszerny katalog. W ramach ekspozycji, która cieszyła się gigantyczną frekwencją, pokazano kilkaset obrazów artysty.

Ekspozycja urządzona w historycznych pomieszczeniach Zachęty, m.in. w salach Matejkowskiej, Narutowicza, Gersona oraz amfiladowych salach od strony fasady gmachu galerii, pokazuje prace wszystkich laureatów nagrody w układzie niechronologicznym, problemowym. Nazwy poszczególnych części wystawy zostały zaczerpnięte z tytułów prac i pojęć, które wyznaczyły obszar zainteresowań różnych sekcji. Są to: *Litania malarza*, *Zmierzch obrazu*, *Twój pejzaż*, *Bez tytułu*, *Doświadczenie*, *Przestrzeń* oraz *Pisać i malować*. ●●●

The history of the Jan Cybis Award is tied with the history of the ZPAP, as well as with the recent history of Poland. After the imposition of martial law and the banning of the ZPAP, the continuity of the award till 1988 was ensured by the Association of Art Historians. At the same time, in 1985–1988, the Association of Polish Painters and Graphic Artists, legitimised by the contemporary authorities, granted four distinctions under the same name: to Eugeniusz Geno Małkowski (1985), Leon Michalski (1986), Maria Wollenberg-Kluza (1987) and Kazimierz Ostrowski (1988), whose works are also presented at the exhibition. In 1989, the award returned to the ZPAP for good.

Nurturing the memory of the award's patron is important for the award itself. Jan Cybis (born 1897 in Wróblin near Głogówek, died in 1972 in Warsaw) was one of the most important Polish painters, promoting purely painterly values. He played an extremely important role as the organiser of post-war artistic life, as well as an educator, professor and rector of the Academy of Fine Arts in Warsaw, and teacher to many outstanding artists. At the turn of 1997 and 1998, on the hundredth anniversary of the painter's birthday, one of the largest retrospective exhibitions in the history of the 20th century, accompanied by an extensive catalogue, was organised in Zachęta. The exhibition, which enjoyed great interest and turnout, featured several hundred paintings by the artist.

The exhibition, arranged in the historical rooms of Zachęta, among others in the Matejko, Narutowicz and Gerson rooms and the enfilade halls on the side of the gallery's facade, shows the works of all the prize winners in a nonchronological and problematic layout. The names of the individual parts of the exhibition were taken from the titles of the works and concepts that determined the area of interest of the various sections. These are: *The Litany of the Painter*, *Twilight of Painting*, *Your Landscape*, *Untitled*, *Experience*, *Space*, and *Write and Paint*. ●●●

Jan Cybis, *Ulica w miasteczku*, 1939–1957, olej, płótno, Muzeum Śląska Opolskiego
Jan Cybis, *Street in a Small Town*, 1939–1957, oil on canvas, Opole Silesian Museum

sala | room 1
Litania malarza | The Litany of the Painter

Krzysztof Bucki, *Noc św. Bartłomieja*, 1965, olej, płótno, Muzeum w Raciborzu
Krzysztof Bucki, *St Bartholomew's Day Massacre*, 1965, oil on canvas, Museum in Racibórz

Tomasz Ciecierski, *Bez tytułu*, z serii *Déjà vu*, 1987, olej, płótno, Muzeum Górnośląskie w Bytomiu
Tomasz Ciecierski, *Untitled*, from the *Déjà vu* series, 1987, oil on canvas, Upper Silesian Museum in Bytom

Tomasz Ciecierski, *Nowa bitwa pod Orszą*, 1986/87–1997, olej, płótno
Tomasz Ciecierski, *The New Battle of Orsza*, 1986/87–1997, oil on canvas

Józef Czapski, *Wystawa — szkic do obrazu*, 1977, olej, płótno, Muzeum im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy
Józef Czapski, *Exhibition — Sketch for a Painting*, 1977, oil on canvas, Leon Wyczółkowski Museum in Bydgoszcz

Józef Czapski, *W kawiarni*, 1963, olej, płótno, kol. Krzysztofa Musiała
Józef Czapski, *At the Café*, 1963, oil on canvas, collection of Krzysztof Musiał

Józef Czapski, *W barze*, 1973, olej, płótno, kol. Krzysztofa Musiała, depozyt w Muzeum Narodowym w Gdańsku
Józef Czapski, *At the Bar*, 1973, oil on canvas, collection of Krzysztof Musiał, deposit in National Museum in Gdańsk

Jan Dobkowski, *Euforia*, 1973, akryl, płótno, kol. Zachęty
Jan Dobkowski, *Euphoria*, 1973, acrylic on canvas, Zachęta collection

Jarosław Modzelewski, *Widok na niedokończony dom*, 2000, tempera, płótno, kol. Zachęty
Jarosław Modzelewski, *View of an Unfinished House*, 2000, tempera on canvas, Zachęta collection

Tomasz Tatarczyk, *W świetle księżyca*, 1993, olej, płótno, Muzeum Górnośląskie w Bytomiu
Tomasz Tatarczyk, *In the Light of the Moon*, 1993, olej, płótno, Upper Silesian Museum in Bytom

Robert Maciejuk, *Bez tytułu (Panda)*, 2001, tkanina polar, płyta wiórowa, Galeria Arsenał w Białymstoku
Robert Maciejuk, *Untitled (Panda)*, 2001, fleece fabric, chipboard, Arsenał Gallery in Białystok
Ryszard Grzyb, *Litania malarza*, 2004, dźwięk, 55"
Ryszard Grzyb, *The Litany of the Painter*, 2004, audio, 55"

Ryszard Grzyb, *Zjadacz kucyków w autobusie Polska*, 1987, olej, płótno
Ryszard Grzyb, *Pony Eater on the Bus Named Poland*, 1987, oil on canvas

Ryszard Grzyb, *Lata sześćdziesiąte*, 1988, olej, płótno, depozyt Fundacji Egit w Zachęcie
Ryszard Grzyb, *1960s*, 1988, oil on canvas, Egit Foundation's deposit in Zachęta

Łukasz Korolkiewicz, *Dom*, 1987, olej, płótno
Łukasz Korolkiewicz, *House*, 1987, oil on canvas

Łukasz Korolkiewicz, *Cytrynek*, 2007, olej, płótno
Łukasz Korolkiewicz, *The Lemon Dog*, 2007, oil on canvas

Jan Lebenstein, *Sąd apelacyjny*, 1975, akryl, olej, płótno, Muzeum Narodowe we Wrocławiu
Jan Lebenstein, *Court of Appeals*, 1975, acrylic, oil on canvas, National Museum in Wrocław

Zbigniew Makowski, *Martwa natura*, 1974, olej, płótno, Muzeum Okręgowe w Toruniu
Zbigniew Makowski, *Still Life*, 1974, oil on canvas, District Museum in Toruń

Jerzy Nowosielski, *Ulice*, 1976, polimery, płótno, Galeria Studio, Warszawa
Jerzy Nowosielski, *Streets*, 1976, polymer on canvas, Studio Gallery, Warsaw

Jerzy Nowosielski, *Tajemnica narzeczonych*, 1962, tempera, płótno, Galeria Starmach, Kraków
Jerzy Nowosielski, *Secret of the Engaged Couple*, 1962, tempera on canvas, Starmach Gallery, Kraków

Włodzimierz Pawlak, *Kolebka chrześcijaństwa i tygiel demokracji*, 1988, olej, płótno, Muzeum Narodowe w Krakowie
Włodzimierz Pawlak, *The Cradle of Christianity and the Crucible of Democracy*, 1988, oil on canvas, National Museum in Kraków

Teresa Pągowska, *Flecistka*, 1980, akryl, płótno, Mazowiecki Instytut Kultury, Warszawa
Teresa Pągowska, *The Flautist*, 1980, acrylic on canvas, Masovian Institute of Culture, Warsaw

Teresa Pągowska, *Siedząca w spódnicy*, 1978, akryl, płótno, kol. Krzysztofa Musiała, depozyt w Muzeum ASP w Warszawie
Teresa Pągowska, *Seated Woman in a Skirt*, 1978, acrylic on canvas, collection of Krzysztof Musiał, deposit in Museum of Academy of Fine Arts in Warsaw

Paweł Susid, *Bez tytułu (Zwykły obraz)*, 2007, akryl, płótno
Paweł Susid, *Untitled (An Ordinary Painting)*, 2007, acrylic on canvas

Marek Sobczyk, *BHP Stocznia*, 1987, olej, płótno
Marek Sobczyk, *BHP (Occupational Health and Safety) Shipyard*, 1987, oil on canvas

Jacek Waltoś, *Współczułość*, z cyklu *Pieta w trójnasób*, 1980–1984, olej, płótno, Muzeum Narodowe we Wrocławiu
Jacek Waltoś, *Synpathy*, from the *Pieta Three Ways* series, 1980–1984, oil on canvas, National Museum in Wrocław

Jacek Waltoś, *Po obu stronach bramy — Wielka Sobota*, z cyklu *Pieta w trójnasób*, 1983, olej, płótno, Muzeum Narodowe we Wrocławiu
Jacek Waltoś, *On Both Sides of the Gate — Holy Saturday*, from the *Pieta Three Ways* series, 1983, oil on canvas, National Museum in Wrocław

Jacek Waltoś, *Po obu stronach bramy — Sierpniowa Niedziela*, 1981–1983, Muzeum Narodowe we Wrocławiu
Jacek Waltoś, *On Both Sides of the Gate — August Sunday*, 1981–1983, National Museum in Wrocław

sala | room 2
Zmierzch obrazu | Twilight of Painting

Jan Berdyszak, *OIKOS*, 1994/2009, instalacja, szkło, wł. Marii Berdyszakowej i Marcina Berdyszaka
Jan Berdyszak, *OIKOS*, 1994/2009, installation, glass, collection of Maria Berdyszakowa and Marcin Berdyszak

Henryk Błachnio, *Czarny dzień*, 1975, olej, płótno, Muzeum im. Jacka Malczewskiego w Radomiu
Henryk Błachnio, *Black Day*, 1975, oil on canvas, Jacek Malczewski Museum in Radom

Henryk Błachnio, *Pożegnanie korony*, 1973, olej, płótno, Muzeum im. Jacka Malczewskiego w Radomiu
Henryk Błachnio, *Farewell to the Crown*, 1973, oil on canvas, Jacek Malczewski Museum in Radom

Andrzej Dłużniewski, *Słońce II*, 1991 akryl, sklejka, CSW Zamek Ujazdowski, Warszawa
Andrzej Dłużniewski, *Sun II*, 1991, acrylic on plywood, Ujazdowski Castle Centre for Contemporary Art, Warsaw

Tadeusz Dominik, *Bez tytułu*, 1960, tkanina żakardowa z aplikacjami, Centralne Muzeum Włókiennictwa w Łodzi
Tadeusz Dominik, *Untitled*, 1960, jacquard textile with appliqué, Central Museum of Textiles in Łódź

Jarosław Modzelewski, *Siewca i żniwiarz*, 1986, olej, płótno, kol. Zachęty
Jarosław Modzelewski, *The Sower and the Reaper*, 1986, oil on canvas, Zachęta collection

Roman Owidzki, *Bez tytułu*, 1966, blacha mosiężna, płyta pilśniowa, płótno, Muzeum ASP w Warszawie

Roman Owidzki, *Untitled*, 1966, brass sheet, hardboard, canvas, Museum of Academy of Fine Arts in Warsaw

Roman Owidzki, *Bez tytułu*, 1960, ołówek, akwarela, papier, Muzeum ASP w Warszawie
Roman Owidzki, *Untitled*, 1960, pencil, watercolour on paper, Museum of Academy of Fine Arts in Warsaw

Erna Rosenstein, Źródło, 1965, olej, płótno, kol. Zachęty
Erna Rosenstein, *Fountain*, 1965, oil on canvas, Zachęta collection

Erna Rosenstein, *Zmierzch obrazu*, 1978, technika mieszana, płótno, kol. Zachęty
Erna Rosenstein, *Twilight of the Painting*, 1978, mixed media on canvas, Zachęta collection

Leon Tarasewicz, *Bez tytułu*, 2017, instalacja świetlna
Leon Tarasewicz, *Untitled*, 2017, light installation

Jerzy Tchórzewski, *Gorący świat*, 1975, akryl, olej, płótno, kol. Zachęty
Jerzy Tchórzewski, *Hot World*, 1975, akryl, olej, płótno, Zachęta collection

Ryszard Winiarski, *Od 0 do 100% czerni*, 1975, akryl, sklejka, kol. Zachęty
Ryszard Winiarski, *From 0 to 100% of Black*, 1975, acrylic on plywood, Zachęta collection

Rajmund Ziemski, *Pejzaż 16/66*, 1966, olej, płótno, kol. Zachęty
Rajmund Ziemski, *Landscape 16/66*, 1966, oil on canvas, Zachęta collection

Rajmund Ziemski, *Pejzaż 9/65*, 1965, olej, płótno, kol. Zachęty
Rajmund Ziemski, *Landscape 9/65*, 1965, oil on canvas, Zachęta collection

sala | room 3
Twój pejzaż | Your Landscape

Jan Dobkowski, *Przedłużenie lata*, akcja na dachu pracowni artysty przy ul. Chłodnej, Warszawa, 1969
Jan Dobkowski, *Prolongation of Summer*, action on the roof of the artist's studio on Chłodna Street, Warsaw, 1969

Jan Dobkowski, *Przedłużenie lata*, 1969, płyta paździerzowa
Jan Dobkowski, *Prolongation of Summer*, 1969, chipboard

Jan Dobkowski, *Wszechbędąca*, akcja w plenerze z udziałem Marii Dobkowskiej, 1969
Jan Dobkowski, *Omnipresent*, open air action with the participation of Maria Dobkowska, 1969

Jan Dobkowski, *Wszechbędąca*, 1969, folia
Jan Dobkowski, *Omnipresent*, 1969, foil

Stanisław Fijałkowski, *Twój pejzaż*, 1964, olej, płótno, kol. prywatna
Stanisław Fijałkowski, *Your Landscape*, 1964, oil on canvas, private collection on canvas on canvas

Stanisław Fijałkowski, *24 X 1964*, 1964, olej, płótno, kol. prywatna
Stanisław Fijałkowski, *24 X 1964*, 1964, oil on canvas, private collection

Stanisław Fijałkowski, *7 III 1966*, 1966, olej, płótno, kol. prywatna
Stanisław Fijałkowski, *7 III 1966*, 1966, oil on canvas, private collection

Stanisław Fijałkowski, *25 XI 1961*, 1961, olej, płótno, kol. prywatna
Stanisław Fijałkowski, *25 XI 1961*, 1961, oil on canvas, private collection

Stanisław Fijałkowski, *14 XI 1971*, 1971, olej, płótno, kol. prywatna
Stanisław Fijałkowski, *14 XI 1971*, 1971, oil on canvas, private collection

Jadwiga Maziarska, *Kukła I*, *Kukła II*, 1964, tkanina, Centralne Muzeum Włókiennictwa w Łodzi
Jadwiga Maziarska, *Puppet I*, *Puppet II*, 1964, textile, Central Museum of Textiles in Łódź

Jadwiga Maziarska, *Sequence*, 1965, relief, wosk, płótno, Galeria Studio, Warszawa
Jadwiga Maziarska, *Sequence*, 1965, relief, wax, canvas, Studio Gallery, Warsaw

Jadwiga Maziarska, *Bez tytułu*, 1964–1965, relief, wosk, płótno, Muzeum Ziemi Chełmskiej im Wiktora Ambroziewicza w Chełmie, Galeria 72
Jadwiga Maziarska, *Untitled*, 1964–1965, relief, wax, canvas, Wiktor Ambroziewicz Regional Museum in Chełm, 72 Gallery

Jerzy Panek, *Koń*, 1967, olej, płótno, Galeria Arsenał w Białymstoku
Jerzy Panek, *Horse*, 1967, oil on canvas, Arsenał Gallery in Białystok

Jerzy Panek, *Koń I*, 1967, olej, płótno, Galeria Arsenał w Białymstoku
Jerzy Panek, *Horse I*, 1967, oil on canvas, Arsenał Gallery in Białystok

Jerzy Panek, *Koń II*, 1966, olej, płótno, Galeria Arsenał w Białymstoku
Jerzy Panek, *Horse II*, 1966, oil on canvas, Arsenał Gallery in Białystok

Erna Rosenstein, *Gdzieś daleko altana*, 1977, olej, płótno, kol. Zachęty
Erna Rosenstein, *A Bower Far Away*, 1977, oil on canvas, Zachęta collection

Erna Rosenstein, *Miejsce niewymierne*, 1977, olej, płótno, Mazowiecki Instytut Kultury, Warszawa
Erna Rosenstein, *An Imponderable Place*, 1977, oil on canvas, Masovian Institute of Culture, Warsaw

sala | room 4
Bez tytułu | Untitled

Eugeniusz Geno-Małkowski, *Dwa światy*, niedatowany, olej, płótno, Mazowiecki Instytut Kultury, Warszawa
Eugeniusz Geno-Małkowski, *Two Worlds*, undated, oil on canvas, Masovian Institute of Culture, Warsaw

Eugeniusz Geno-Małkowski, *Orszak nocny*, 1982, olej, tektura, Mazowiecki Instytut Kultury, Warszawa
Eugeniusz Geno-Małkowski, *Night Procession*, 1982, oil on cardboard, Masovian Institute of Culture, Warsaw

Jerzy Kałucki, *Odcinek łuku o promieniu r = 1970*, 1970, akryl, płótno, depozyt w Muzeum Narodowym w Krakowie
Jerzy Kałucki, *Arc Segment of Radius r = 1970 cm*, 1970, acrylic on canvas, deposit in National Museum in Kraków

Leon Michalski, *Pamiętne dni*, 1976, olej, płótno, Mazowiecki Instytut Kultury, Warszawa
Leon Michalski, *Memorable Days*, 1976, oil on canvas, Masovian Institute of Culture, Warsaw

Kazimierz Ostrowski, *Noc*, 1978, olej, płótno, Galeria Arsenał w Białymstoku
Kazimierz Ostrowski, *Night*, 1978, oil on canvas, Arsenał Gallery in Białystok

Maria Wollenberg-Kluza, *Pod presją*, niedatowany, olej, płótno, Mazowiecki Instytut Kultury, Warszawa
Maria Wollenberg-Kluza, *Under Pressure*, undated, oil on canvas, Masovian Institute of Culture, Warsaw

sala | room 5
Doświadczenie | Experience

Witold Damasiewicz, *Połykająca gwiazdy*, 1993–1994, olej, płótno, wł. prywatna
Witold Damasiewicz, *The Star Swallower*, 1993–1994, oil on canvas, private collection

Witold Damasiewicz, *Doświadczenie*, 1991, olej, płótno, wł. prywatna, dzięki uprzejmości galerii NAUTILUS, Kraków
Witold Damasiewicz, *Experience*, 1991, oil on canvas, private collection, courtesy of NAUTILUS gallery, Kraków

Witold Damasiewicz, *Pomnik rozstrzelanych*, 1989, olej, płótno, wł. prywatna, dzięki uprzejmości galerii NAUTILUS, Kraków
Witold Damasiewicz, *Monument to the Executed*, 1989, oil on canvas, private collection, courtesy of NAUTILUS gallery, Kraków

Jan Dzięgziora, *Budka z piwem II*, lata 60., olej, płótno, wł. prywatna
Jan Dzięgziora, *Beer Stand II*, 1960s, oil on canvas, private collection

Jan Dzięgziora, *Martwa natura*, ok. 1975, olej, płótno, wł. prywatna
Jan Dzięgziora, *Still Life*, ca 1975, oil on canvas, private collection

Jan Dzięgziora, *Martwa natura*, lata 70., olej, płótno, wł. prywatna
Jan Dzięgziora, *Still Life*, 1970s, oil on canvas, private collection

Jan Dzięgziora, *Garbus*, lata 70., olej, płótno, wł. prywatna
Jan Dzięgziora, *Hunchback*, 1970s, oil on canvas, private collection

Barbara Jonscher, *Krajobraz Narew*, lata 70., olej, płótno, Mazowiecki Instytut Kultury, Warszawa
Barbara Jonscher, *Landscape of the Narew*, 1970s, oil on canvas, Masovian Institute of Culture, Warsaw

Barbara Jonscher, *Krajobraz ze światłem*, 1978, olej, płótno, kol. Zachęty
Barbara Jonscher, *Landscape with Light*, 1978, oil on canvas, Zachęta collection

Barbara Jonscher, *Tren na śmierć konia*, 1968, scenariusz i rysunki: Barbara Jonscher, realizacja i zdjęcia: Jan Tkaczyk, muzyka: Andrzej Kurylewicz, produkcja: Studio Miniatur Filmowych, Warszawa, 7'
Barbara Jonscher, *Lament for the Death of a Horse*, 1968, script and drawings: Barbara Jonscher, realisation and cinematography: Jan Tkaczyk, music: Andrzej Kurylewicz, production: Studio Miniatur Filmowych, Warsaw, 7'

Jacek Sempoliński, *Czaszka*, 1974, olej, płótno, wł. prywatna
Jacek Sempoliński, *Skull*, 1974, oil on canvas, private collection

Jacek Sempoliński, *Twarz*, 1974, olej, płótno, wł. prywatna
Jacek Sempoliński, *Face*, 1974, oil on canvas, private collection

Jacek Sempoliński, *Twarz VI*, 1974, olej, płótno, wł. prywatna
Jacek Sempoliński, *Face VI*, 1974, oil on canvas, private collection

Jacek Sempoliński, *Czaszka*, 1974, olej, płótno, wł. prywatna
Jacek Sempoliński, *Skull*, 1974, oil on canvas, private collection

Jacek Sienicki, *Mięso*, 1979, olej, płótno, Muzeum im. Jacka Malczewskiego w Radomiu
Jacek Sienicki, *Meet*, 1979, oil on canvas, Jacek Malczewski Museum in Radom

Jacek Sienicki, *Wnętrze zielone*, 1979, olej, płótno, Muzeum im. Jacka Malczewskiego w Radomiu
Jacek Sienicki, *Green Interior*, 1979, oil on canvas, Jacek Malczewski Museum in Radom

Jacek Sienicki, *Czaszka*, 1984, olej, płótno, kol. Krzysztofa Musiała, depozyt w Muzeum ASP w Warszawie
Jacek Sienicki, *Skull*, 1984, oil on canvas, collection of Krzysztof Musiał, deposit in Museum of Academy of Fine Arts in Warsaw

Rajmund Ziemski, *Pejzaż*, 1971, olej, płótno, Galeria Studio, Warszawa
Rajmund Ziemski, *Landscape*, 1971, oil on canvas, Studio Gallery, Warsaw

sala | room 6
Przestrzeń | Space

Wojciech Fangor, *Obraz B59*, 1965, akryl, płótno, Muzeum Ziemi Chełmskiej im. Wiktora Ambroziewicza w Chełmie, Galeria 72
Wojciech Fangor, *Painting B59*, 1965, acrylic on canvas, Wiktor Ambroziewicz Regional Museum in Chełm, 72 Gallery

Wojciech Fangor, *Homage to Kazimierz Malewicz*, 1978, olej, płótno, kol. prywatna
Wojciech Fangor, *Homage to Kazimierz Malewicz*, 1978, oil on canvas, private collection

Aleksandra Jachtoma, *20.11.1991*, 1991, olej, płótno, kol. Zachęty
Aleksandra Jachtoma, *20.11.1991*, 1991, oil on canvas, Zachęta collection

Aleksandra Jachtoma, *Ronn Yiid*, 1982, olej, płótno, kol. Zachęty
Aleksandra Jachtoma, *Ronn Yiid*, 1982, oil on canvas, Zachęta collection

Aleksandra Jachtoma, *Giiek*, 1981, olej, płótno, kol. Zachęty
Aleksandra Jachtoma, *Giiek*, 1981, oil on canvas, Zachęta collection

Aleksandra Jachtoma, *ROOD*, 1989, olej, płótno, Mazowiecki Instytut Kultury, Warszawa
Aleksandra Jachtoma, *ROOD*, 1989, oil on canvas, Masovian Institute of Culture, Warsaw

Koji Kamoji, *Powietrze, pomieszczenie, przestrzeń*, 1971, instalacja
Koji Kamoji, *Air, Room, Space*, 1971, installation

sala | room 7
Pisać/malować | Write/Paint

Krzysztof Bucki, *Grafik*, 1965, olej, płótno, Muzeum Śląska Opolskiego
Krzysztof Bucki, *Graphic Artist*, 1965, oil on canvas, Opole Silesian Museum

Stefan Gierowski, *Obraz DCXXVII*, 1991, olej, płótno, Muzeum Górnośląskie w Bytomiu
Stefan Gierowski, *Painting DCXXVII*, 1991, oil on canvas, Upper Silesian Museum in Bytom

Andrzej Dłużniewski, *Obszar żeński*, 1990, akryl, płótno, wł. Emilii Małgorzaty Dłużniewskiej i Kajetana Dłużniewskiego
Andrzej Dłużniewski, *Women's Area*, 1990, acrylic on canvas, collection of Emilia Małgorzata Dłużniewska and Kajetan Dłużniewski

Jerzy Mierzejewski, *Malarz*, 1982–1984, olej, płótno, wł. Heleny i Igora Czerneckich
Jerzy Mierzejewski, *Painter*, 1982–1984, oil on canvas, collection of Helena Czernecka and Igor Czernecki

Robert Maciejuk, *Znaki lotnicze*, 2000, olej, płótno, dzięki uprzejmości artysty i Galerii Le Guern, Warszawa
Robert Maciejuk, *Aviation Signs*, 2000, oil on canvas, courtesy of the artist and Le Guern Gallery, Warsaw

Jerzy Nowosielski, *Murzynka na plaży*, 1996, olej, płótno, Galeria Starmach, Kraków
Jerzy Nowosielski, *Black Woman on the Beach*, 1996, olej, płótno, Starmach Gallery, Kraków

Jadwiga Sawicka, *Reklamy kulturalne*, 2005, ogłoszenia w dodatku poznańskim „Gazety Wyborczej"
Jadwiga Sawicka, *Cultural Advertisements*, 2005, ads in the Poznań supplement to *Gazeta Wyborcza*

Jadwiga Sawicka, *Raz na jakiś czas, wersja polska*, 2017, instalacja tekstowo-świetlna
Jadwiga Sawicka, *Once in a While, Polish Version*, 2017, text and light installation

Jadwiga Sawicka, *Obwoluta na* Dzienniki *Cybisa*, 2014, kolaż, akryl, papier
Jadwiga Sawicka, *Cover of Cybis's Diaries*, 2014, collage, acrylic on canvas

Paweł Susid, *Bez tytułu (Malarstwo = farba : czas)*, 2007, kolaż, akryl, płótno
Paweł Susid, *Untitled (Painting = paint : time)*, 2007, collage, acrylic on canvas

Paweł Susid, *Bez tytułu (Najpierw malarze malowali, a pisarze pisali sobie… spokojnie…)*, 1986, technika mieszana, papier
Paweł Susid, *Untitled (First, the painters painted, and the writers wrote . . . calmly . . .)*, 1986, mixed media on paper

Paweł Susid, *Bez tytułu (Malarstwo jest już stare, a może nawet zmęczone)*, 2006, akryl, płótno
Paweł Susid, *Untitled (Painting Is Old, Maybe Even Tired)*, 2006, acrylic on canvas

Grzegorz Sztwiertnia, *Opał I*, 1944/2009, olej, płótno, (dwie strony kartki papieru zaraz przed napisaniem zaszyfrowanego grypsu obozowego ruchu oporu informującego o buncie Sonderkommando w 1944 roku w KL Auschwitz)
Grzegorz Sztwiertnia, *Fuel I*, 1944/2009, oil on canvas, (two pages of paper immediately before writing a coded smuggled message of the camp resistance movement with information of the Sonder-kommando revolt in 1944 in the Auschwitz concentration and extermination camp)

Jan Tarasin, *Zapis I*, 1981, tusz, papier, kol. Zachęty
Jan Tarasin, *Record I*, 1981, ink on paper, Zachęta collection

Jan Tarasin, *Zapis II*, 1981, tusz, papier, kol. Zachęty
Jan Tarasin, *Record II*, 1981, ink on paper, Zachęta collection

Jan Tarasin, *Zapis III*, 1981, tusz, papier, kol. Zachęty
Jan Tarasin, *Record III*, 1981, ink on paper, Zachęta collection

fot. archiwum Zachęty | photo: Zachęta archive

fot. archiwum Zachęty | photo: Zachęta archive

Widok wystawy

View of the exhibition

Litania malarza

Nie malować zwierząt
Nie malować ludzi
Nie malować martwych natur
Nie malować pejzaży
Nie malować struktur
Nie malować dekoracji
Nie malować zdarzeń z prywatnego życia ludzi
Nie malować wydarzeń politycznych
Nie malować scen historycznych
Nie malować ptaków i ryb
Nie malować uczuć
Nie malować architektury
Nie malować abstrakcji
Nie malować marzeń
Nie malować niewiedzy
Nie malować wiedzy
Nie malować nicości
Nie malować fantazji
Nie malować plam ani linii
Nie malować zjawisk atmosferycznych
Nie malować seksu
Nie malować narodzin
Nie malować śmierci
Nie malować pragnień
Nie malować strachu

Ryszard Grzyb, 2004

The Litany of the Painter

Paint no animals
Paint no people
Paint no still lifes
Paint no landscapes
Paint no structures
Paint no decorations
Paint no events from people's private lives
Paint no political events
Paint no historical scenes
Paint neither bird nor fish
Paint no feelings
Paint no architecture
Paint no abstraction
Paint no dreams
Paint no ignorance
Paint no knowledge
Paint no nothingness
Paint no fantasy
Paint neither patches nor lines
Paint no atmospheric phenomena
Paint no sex
Paint no birth
Paint no death
Paint no desires
Paint no fear

Ryszard Grzyb, 2004
translated by Monika Ujma

Kalendarz wydarzeń | The Events Calendar

Co po Cybisie?

14 września (piątek), godz. **19** ○
Wernisaż

16 września (niedziela), godz. **12.15** ◑
Oprowadzanie kuratorskie Michała Jachuły

20 września (czwartek), godz. **18** ○
Wykład Joanny Filipczak o pracach Jana Cybisa z kolekcji Muzeum Śląska Opolskiego

28 września (piątek), godz. **12.15** ○
Oprowadzanie po wystawie w ramach Warszawskich Dni Seniora

11 października (czwartek), godz. **18** ○
Oprowadzanie Agnieszki Szewczyk

20 października (sobota), godz. **17** ⊕ ○
Warsztaty dla dorosłych z cyklu *Instrukcja obsługi wystawy*
→ zapisy: formularz zgłoszeniowy na stronie zacheta.art.pl lub informacja@zacheta.art.pl

24 października (środa), godz. **18** ○
Spotkanie z cyklu *Zachęta miga!*
→ prowadzenie w Polskim Języku Migowym: Daniel Kotowski
→ spotkanie tłumaczone na język polski

25 października (czwartek), godz. **18** ○
Oprowadzanie Magdaleny Ujmy

27 października (sobota), godz. **17** ◑
Oprowadzanie po angielsku *Saturday ArtWalk*

7 listopada (środa), godz. **17** ⊕ ○ AD
Spotkanie z cyklu *Sztuka dostępna. Spotkania ze sztuką współczesną dla osób niewidomych*
→ zapisy: a.zdzieborska@zacheta.art.pl, tel. 22 556 96 42

20 listopada (wtorek), godz. **18** ○
Wykład Moniki Murawskiej, Mateusza Salwy i Piotra Schollenbergera *Przekraczanie granic malarstwa*

23 listopada (piątek), godz. **12.15** ⊕ ○
Spotkanie z cyklu *Patrzeć/Zobaczyć. Sztuka współczesna i seniorzy*
→ prowadzenie: Barbara Dąbrowska i Maria Kosińska
→ zapisy: formularz zgłoszeniowy na stronie zacheta.art.pl lub informacja@zacheta.art.pl

4 grudnia (wtorek), godz. **18** ○
Wykład Moniki Murawskiej, Mateusza Salwy i Piotra Schollenbergera *Kanon*

ABC WSZYSTKIEGO. „Oświatowy" program filmowy DKF Zachęta ○

→ wtorki, godz. 18
→ sala warsztatowa, wejście przez hol główny
→ program przygotowany we współpracy z Wytwórnią Filmów Oświatowych w Łodzi (WFO)

Filmy oświatowe to filmy dokumentalne poddane rygorowi wynikającemu z faktu, że mają one ściśle wyznaczoną grupę odbiorców, sposób prezentacji (pokazy szkolne, domy kultury oraz telewizja edukacyjna) oraz określony cel. Często stanowią wizualne uzupełnienie podręczników, a ich tematyka wpisana jest w aktualne programy szkolne.
Mimo tych ograniczeń wiele produkcji powstałych w Wytwórni Filmów Oświatowych w Łodzi od 1949 roku jest niezwykle ciekawych formalnie, ideowo i artystycznie. Zrealizowano tam około 5 tysięcy filmów, z czego niewielka część została do tej pory zdigitalizowana. Z WFO współpracowało wielu wybitnych polskich twórców filmów fabularnych i dokumentalnych.
***ABC wszystkiego* nawiązuje tytułem do serii filmów oświatowych wprowadzających widzów w podstawy różnych zagadnień: od malarstwa do kosmonautyki. Najbardziej fascynująca jest tu próba opisania złożoności świata. Często bliskie są one kinu propagandowemu, stanowiąc świadectwo nie tylko zmieniającej się wiedzy, ale też przemian politycznych i światopoglądowych. Do dziś wrażenie robi skala projektu i szeroki zakres tematów filmów kręconych wielokrotnie w odległych zakątkach świata. Ze względu na to, że opisują one świat i wyjaśniają jego złożoność z dominującej pozycji wiedzy, przypominają encyklopedystyczne projekty oświeceniowe.**
Program podzielony będzie na bloki tematyczne poświęcone różnym zagadnieniom, takim jak opisywanie odległych krajów i kultur, nauki ścisłe, kultura ludowa, medycyna i biologia. Jeden z bloków poświęcony zostanie realizacjom tworzonym na użytek prywatny, zderzającym prywatne i domowe obrazy filmowe z oficjalnymi produkcjami. Filmy wyświetlane będą z projektorów analogowych i nośników 16 mm w sali warsztatowej w Zachęcie, w sposób inspirowany pokazami szkolnymi lub w domach kultury kilka dekad temu. Powracamy do nazwy DKF Zachęta i zapraszamy na spotkania z zaproszonymi gośćmi.

terminy: 16 października, 30 października, 6 listopada, 29 listopada, 11 grudnia, 18 grudnia

ZACHĘTA DLA NAUCZYCIELI ○

→ informacje o programie dla nauczycieli: a.zdzieborska@zacheta.art.pl

19 września (środa), godz. **17**
Konferencja informacyjna *Edukacja kulturalna w Warszawie w roku szkolnym 2018–2019* organizowana we współpracy z Warszawskim Centrum Innowacji Edukacyjno-Społecznych i Szkoleń
→ sala multimedialna

15–16 listopada
***Sztuka edukacji. Sztuka zaangażowania.* Konferencja dla nauczycieli, w tym nauczycieli i wychowawców z MOS/MOW, edukatorów, animatorów i animatorów**

SZKOLENIA

O sztuce z artystami

Szkolenie dla nauczycieli z Warszawy współorganizowane z Warszawskim Centrum Innowacji Edukacyjno-Społecznych i Szkoleń
→ prowadzenie: Karolina Vyšata i artyści

terminy spotkań: 29 października, 26 listopada, 17 grudnia

Interwencje — dialog sztuki dawnej i współczesnej

Szkolenie dla nauczycieli z Warszawy współorganizowane z Warszawskim Centrum Innowacji Edukacyjno-Społecznych i Szkoleń
→ prowadzenie: Joanna Falkowska-Kaczor i dr Monika Murawska

terminy: 24 września, 22 października, 19 listopada, 10 grudnia

WARSZTATY

Przez cały czas trwania wystaw prowadzimy warsztaty, których celem jest zapoznanie z wystawą, zachęcenie do zadawania pytań zmotywowanie do twórczego działania i myślenia.

Warsztaty dla szkół i przedszkoli ●

→ zajęcia odbywają się od wtorku do piątku od godz. 12
→ koszt: 150 zł od grupy do 25 osób (przedszkole i szkoła podstawowa), do 30 osób (gimnazjum i liceum)
→ czas trwania: ok. 90 min
→ zapisy: formularz zgłoszeniowy na stronie zacheta.art.pl

Warsztaty rodzinne ⊕ ◑

Warsztaty na wystawach przeznaczone dla rodzin z dziećmi w wieku 3–12 lat. Po obejrzeniu wystawy dzieci i rodzice razem wykonują pracę plastyczną, którą można wziąć do domu. Zajęcia odbywają się w każdą niedzielę w dwóch grupach wiekowych.
godz. 12.30 (dzieci w wieku 3–6 lat)
godz. 15 (dzieci w wieku 7–12)

→ koszt: 18 zł (bilet rodzinny)
→ zapisy: formularz zgłoszeniowy na stronie zacheta.art.pl lub informacja@zacheta.art.pl

Warsztaty rodzinne dla niesłyszących *Zachęta miga rodzinnie!* ⊕ ◑

Warsztaty rodzinne na aktualnych wystawach, przygotowane z myślą o rodzinach, w których przynajmniej jedna osoba posługuje się PJM. Zapraszamy niesłyszące dzieci i niesłyszących rodziców, niesłyszące dzieci i słyszących rodziców, słyszące dzieci i niesłyszących rodziców. Razem z Danielem Kotowskim — głuchym edukatorem — zwiedzamy wystawy, poznajemy sztukę współczesną i sami tworzymy.
→ w Polskim Języku Migowym, tłumaczone na język polski
→ koszt: 18 zł (bilet rodzinny)
→ zapisy: formularz zgłoszeniowy na stronie zacheta.art.pl lub informacja@zacheta.art.pl

Warsztaty rodzinne z cyklu *Co robi artysta?* ⊕ ◑

Warsztaty skierowane do rodzin z dziećmi z zaburzeniami ze spektrum autyzmu. W małych grupach zwiedzamy aktualne wystawy, poznajemy dzieła sztuki współczesnej i tworzymy własne prace. Warsztaty prowadzone są przez edukatorów Zachęty przeszkolonych przez terapeutów Fundacji SYNAPSIS i świadomych potrzeb osób z autyzmem. Odbywają się raz w miesiącu, w soboty, w dwóch grupach wiekowych.
→ koszt: 18 zł (bilet rodzinny)
→ zapisy: formularz zgłoszeniowy na stronie zacheta.art.pl lub a.zdzieborska@zacheta.art.pl

terminy: 15 września, 13 października, 10 listopada, 8 grudnia

Paszport do sztuki

Cykl warsztatów realizowanych w ramach projektu Fundacji Kultury bez Barier, przygotowanych z myślą o nastolatkach ze spektrum autyzmu oraz ich rówieśnikach. Uczestnicy warsztatów będą podróżować do kilku warszawskich muzeów i galerii sztuki. Każda instytucja przygotuje warsztaty w oparciu o swoje zbiory i aktualne wystawy. Motywem przewodnim wszystkich zajęć będzie podróż rozumiana szeroko: jako odkrywanie nowych miejsc na mapie Warszawy, podróż w czasie (dzięki zwiedzaniu historycznych ekspozycji) oraz podróż wewnętrzna, której celem jest rozwijanie zainteresowań kulturalnych, pokonywanie własnych granic i budowanie relacji społecznych.
Partnerzy: Zachęta — Narodowa Galeria Sztuki, Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie, Muzeum Narodowe w Warszawie i Muzeum Łazienki Królewskie w Warszawie. Projekt dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury.
→ informacje: Anna Zdzieborska, tel. 22 556 96 42, a.zdzieborska@zacheta.art.pl

terminy: 5 października, 12 października, 19 października, 26 października, 27 października

Wzornik. Warsztaty dla nauczycieli i edukatorów

Cykl warsztatów dla nauczycieli, edukatorów, animatorów, instruktorów zajęć artystycznych oraz innych osób, które chciałyby poznać ćwiczenia możliwe do wykorzystania na lekcjach w szkole, podczas zajęć w domach kultury i w innych formach działań edukacyjnych.
Projekt *Wzornik* jest próbą potraktowania wybranych dzieł polskiej sztuki współczesnej jako ram do działań wizualnych. Stefan Paruch i Monika Masłoń wybierają prace polskich artystów wizualnych, przyglądają się ich metodzie pracy i proponują zajęcia artystyczne nimi inspirowane. Scenariusze zajęć, wraz z ich dokumentacją i wywiadami z artystami są opublikowane na stronie www.wzornik.edu.pl.
→ prowadzenie: Monika Masłoń i Stefan Paruch
→ informacje: Anna Zdzieborska, tel. 22 556 96 42, a.zdzieborska@zacheta.art.pl

terminy: 22 września, 29 września, 6 października, 20 października

OPROWADZANIA

Oprowadzania dla grup zorganizowanych ●

Oprowadzania w języku polskim, angielskim, niemieckim, francuskim lub rosyjskim
→ koszt: 150 zł; grupa: maksymalnie 30 osób
→ zapisy: formularz zgłoszeniowy na stronie zacheta.art.pl lub informacja@zacheta.art.pl

Piątek o piątej. Oprowadzania tematyczne ◑

Specjalne piątkowe oprowadzanie po aktualnych wystawach. Poruszamy różne tematy i różne problemy. Co tydzień edukatorzy proponują inną ścieżkę zwiedzania i nowe zagadnienia.
→ piątki, godz. 17
→ zbiórka w holu głównym

Oprowadzanie po angielsku *Saturday ArtWalk* ◑

Wszystkich anglojęzycznych miłośników sztuki zapraszamy na sobotnie oprowadzania z przewodnikiem. Spotkania odbywają się raz w miesiącu, a każde z nich poświęcone jest innej wystawie.
→ soboty, godz. 17
→ zbiórka w holu głównym

terminy: 15 września, 27 października, 24 listopada, 15 grudnia

Niedzielne oprowadzania ◑

Jeśli wybieracie się do nas w niedzielę, zapraszamy na oprowadzanie po aktualnych wystawach. Nasi przewodnicy wskażą najważniejsze wątki, przytoczą szerszy kontekst prezentowanych dzieł oraz odpowiedzą na wasze pytania. To doskonała okazja, aby jeszcze lepiej zapoznać się z naszymi wystawami. Dodatkowo, w pierwszą niedzielę po otwarciu wystawy, zapraszamy na oprowadzanie kuratorskie.
→ niedziele, godz.12.15
→ zbiórka w holu głównym

KSIĘGARNIA ARTYSTYCZNA

Dyskusyjny Klub Książki ○

26 września (środa), **godz. 18**
Książka Douglasa Prestona *Zaginione miasto boga małp*, Agora, Warszawa 2018

Kolejne spotkania — 24 października, 21 listopada, 12 grudnia

Promocje książkowe ○

23 października (wtorek), **godz. 18**
Promocja książki Magdaleny Stopy *Jerzy Staniszkis. Architekt*, Wydawnictwo Salix Alba, Warszawa 2018

16 listopada (piątek), **godz. 18**
Promocja książki *Drzewa,* seria Architektura Jest Najważniejsza, t. IV pod red. Ewy Mańkowskiej-Grin, Wydawnictwo EMG, Kraków 2018

27 listopada (wtorek), **godz. 18**
Promocja książki Małgorzaty Czyńskiej o Mai Brerezowskiej, Wydawnictwo Czarne, Wołowiec 2018

Znajdź nas na | find us on: / zacheta @galeria_zacheta @Zacheta

Beyond Cybis

14 September (Friday), **7 p.m.** ○
Opening of the exhibition

16 September (Sunday), **12.15 p.m.** ◑
Curatorial guided tour by Michał Jachuła

20 September (Thursday), **6 p.m.** ○
Joanna Filipczak's lecture on the works of Jan Cybis from the Opole Silesian Museum collection

28 September (Friday), **12.15 p.m.** ○
Guided tour as part of the Warsaw Senior Days

11 October (Thursday), **6 p.m.** ○
Guided tour by Agnieszka Szewczyk

20 October (Saturday), **5 p.m.** ⊕ ○
Workshops for adults from the *Exhibition Manual* series
→ registration: registration form on the site zacheta.art.pl or informacja@zacheta.art.pl

24 October (Wednesday), **6 p.m.** ○
Meeting in the *Zachęta Signs!* series
→ Polish Sign Language host: Daniel Kotowski
→ the meeting will be translated into spoken Polish

25 October (Thursday), **6 p.m.** ○
Guided tour by Magdalena Ujma

27 October (Saturday), **5 p.m.** ◑
Guided tour in English *Saturday ArtWalk*

7 November (Wednesday), **5 p.m.** ⊕ ○ AD
Meeting from the series *Available Art. Meeting with Contemporary Art for Visual Impaired Persons*
→ registration: a.zdzieborska@zacheta.art.pl, phone 22 556 96 42

20 November (Tuesday), **6 p.m.** ○
Lecture by Monika Murawska, Mateusz Salwa and Piotr Schollenberger *Crossing the Boundaries of Painting*

23 November (Friday), **12.15 p.m.** ⊕ ○
Meeting from the series *Look/See. Contemporary Art and Seniors*
→ led by Barbara Dąbrowska and Maria Kosińska
→ registration: registration form on the site zacheta.art.pl or informacja@zacheta.art.pl

4 December (Tuesday), **6 p.m.** ○
Lecture by Monika Murawska, Mateusz Salwa and Piotr Schollenberger *Kanon*

ABC OF EVERYTHING. 'Educational' Film Programme of DKF Zachęta Film Discussion Club ○

→ workshop room, entrance through the main hall
→ Tuesdays at 6 p.m.
→ the programme was prepared in cooperation with the Educational Films Studio in Łódź (WFO).

Educational films are a kind of documentary film that is subject to the rigour of having a specific audience, a specific method of presentation (school screenings, community centres and educational television), as well as a specific purpose. Educational films are often a visual supplement to textbooks, and their subject matter is inscribed in current school curricula, i.e. the so-called core curriculum.
Despite these limitations, many of the films produced at the Educational Films Studio in Łódź since 1949 have turned out to be extremely interesting in formal, ideological and artistic terms. About 5,000 films were made there, a small part of which has been digitised so far. Many outstanding Polish filmmakers and documentary filmmakers cooperated with the Studio. The *ABC of Everything* programme refers to the title of a series of educational films that introduce the audience to the basics of various issues, from painting to aerospace. The most fascinating aspect of the programme is the attempt to describe the complexity of the world. The films are often close to propaganda cinema, being a testimony not only to changing knowledge, but also to political and philosophical changes. To this day, the scale of the project and the wide range of topics of the films, many times shot in distant corners of the world, are impressive. Since they describe the world and explain its complexity from a dominant position of knowledge, they resemble encyclopaedic enlightenment projects. The programme will be divided into thematic blocks devoted to various issues, such as describing distant countries and cultures, science, folk culture, medicine and biology. One of the blocks will be devoted to projects created for private use, contrasting private and domestic films with official productions. The films will be screened using analogue projectors and 16 mm media in the workshop room at Zachęta, inspired by screenings at schools or community centres a few decades ago. As part of the programme, we return to the DKF Zachęta name and invite you to join us for meetings with invited guests.

dates: 16 October, 30 October, 6 November, 29 November, 11 December, 18 December

ZACHĘTA FOR TEACHERS ○

→ information about the programme for teachers: a.zdzieborska@zacheta.art.pl

19 September (Wednesday), **5 p.m.**
Information conference *Cultural Education in Warsaw in the 2018–2019 School Year* organised in cooperation with the Warsaw Centre for Educational and Social Innovation and Training
→ multimedia room

15–16 November
The Art of Education. The Art of Engagement
Conference for teachers, including teachers and educators from MOS/MOW, educators, animators and animators

TRAININGS

On Art with Artists

Training for teachers from Warsaw organised in cooperation with the Warsaw Centre for Educational and Social Innovation and Training
→ led by Karolina Vyšata and artists

dates: 29 October, 26 November, 17 December

Interventions — Dialogue between Old and Contemporary Art

Training for teachers from Warsaw organised in cooperation with the Warsaw Centre for Educational and Social Innovation and Training
→ led by Joanna Falkowska-Kaczor and Dr Monika Murawska

dates: 24 September, 22 October, 19 November, 10 December

WORKSHOPS

During the whole period of the duration of exhibitions we run workshops whose goal is to get to know exhibitions better, to encourage the asking of questions and to motivate creative thinking.

Workshops for Schools and Kindergartens ⊕ ●

→ sessions take place on Tuesdays and Fridays from 12 p.m.
→ cost: 150 zł for groups of up to 25 (for kindergartens and elementary schools), and up to 30 (for middle and upper schools)
→ duration: about 90 min.
→ registration: registration form on the site zacheta.art.pl or informacja@zacheta.art.pl

Family Workshops ⊕ ◑

The workshops at the exhibitions are addressed to families with children aged 3–12. After visiting the exhibition, the children and parents work together to create a work of art, which they can take home with them. The workshops are held every Sunday in two age groups.
12.30 p.m. (children 3–6)

○ wstęp wolny | free entrance
◑ wstęp w cenie biletu | admission included in entrance fee
● wstęp płatny | entrance fee
⊕ obowiązują zapisy | registration required
dostępne dla niesłyszących | accesssible for the hearing impaired
pętla indukcyjna | induction loop
AD audiodeskrypcja | audio description

3 p.m. (children 7–12)
→ registration: registration form on the site zacheta.art.pl or informacja@zacheta.art.pl
→ cost: 18 zł (family ticket)

Family Workshops for the Hearing Impaired *Zachęta Signs with the Whole Family!* ⊕ ◑

Family workshops at current exhibitions, prepared for families in which at least one person uses PSL. Open to deaf children and deaf parents, deaf children and hearing parents, as well as hearing children and deaf parents. Together with Daniel Kotowski, a deaf educator, we visit exhibitions, get to know contemporary art and create art ourselves.
→ in Polish Sign Language, interpreted into Polish
→ cost: PLN 18 (family ticket)
→ registration: registration form on the site zacheta.art.pl or informacja@zacheta.art.pl

Family Workshops from *What Does an Artist Do?* Series ⊕ ◑

Workshops designed for families with children with autism related conditions. In small groups, we visit current exhibitions and get to know works of contemporary art and create works ourselves. Workshops are led by educators trained by therapists from the SYNAPSIS Foundation and aware of the needs of people with autism. They take place once a month, on a Saturday, in two age groups.
→ registration: registration form on the site zacheta.art.pl or a.zdzieborska@zacheta.art.pl
→ cost: PLN 18 (family ticket)

date: 15 September, 13 October, 10 November, 8 December

Passport to Art

A series of workshops carried out as part of the Culture Without Barriers Foundation project, prepared for teenagers on the autism spectrum and their peers. Workshop participants will travel to several Warsaw museums and art galleries. Each institution will prepare workshops based on its own collections and current exhibitions. The main theme of all activities will be a journey understood in a broad sense: as the discovery of new places on the map of Warsaw, a journey in time (thanks to visits to historical exhibitions) and an inner journey, the aim of which is to develop cultural interests, exceed one's own borders and build social relations. Partners: Zachęta — National Gallery of Art, the Museum of the Palace of King Jan III in Wilanów, the National Museum in Warsaw and the The Royal Łazienki Museum in Warsaw. The project was co-financed by the Ministry of Culture and National Heritage from the Fund for the Promotion of Culture.
→ information: Anna Zdzieborska, tel. 22 556 96 42, a.zdzieborska@zacheta.art.pl

dates: 5 October, 12 October, 19 October, 26 October, 27 October

Template. Workshops for Teachers and Educators

A series of workshops for teachers, educators, animators, art instructors and others who would like to learn about the exercises that can be used in school lessons, during classes in community centres and in other forms of educational activities.
The *Wzornik* [Template] project is an attempt to treat selected works of Polish contemporary art as a framework for visual activities. Stefan Paruch and Monika Masłoń choose works by Polish visual artists, examine their methods of work and propose artistic activities inspired by them. Scripts for the classes, together with documentation and interviews with artists, are published at www.wzornik.edu.pl.
→ led by Monika Masłoń and Stefan Paruch
→ information: Anna Zdzieborska, tel. 22 556 96 42, a.zdzieborska@zacheta.art.pl

dates: 22 September, 29 September, 6 October, 20 October

GUIDED TOURS

Guided Tours for Organised Groups ●

Guided tours in Polish, English, German French or Russian
→ cost: 150 zł; group: maximum of 30 people
→ registration: registration form on the site zacheta.art.pl or informacja@zacheta.art.pl

At Five on Friday ◑

Special Friday guided tours around current exhibitions
We raise various themes and issues. Each week, guides will propose a different route through the exhibition and different issues to consider.
→ Fridays, 5 p.m.
→ meeting in the main hall

Guided Tours in English *Saturday ArtWalk* ◑

All English-speaking art lovers are invited to take part in guided tours on Saturday. Meetings are held once a month and each of them is dedicated to a different exhibition.
→ Saturday, 5 p.m.
→ meeting in the main hall

dates: 15 September, 27 October, 24 November, 15 December

Sunday Guided Tours ◑

If you're planning to visit us on Sunday, we invite you to a guided tour of the current exhibitions. Our guides will point out the most important topics, provide you with a broader context for the presented works and answer your questions. It is a great opportunity to get even more acquainted with our exhibitions. Additionally, on the first Sunday after the opening of the exhibition, we invite you to a curatorial tour.
→ Sunday, 12.15 p.m.
→ meeting in the main hall

ART BOOKSHOP

Book Discussion Club ○

26 September (Wednesday), **6 p.m.**
Douglas Preston's book *Lost City of the Monkey God*, Warsaw: Agora, 2018

Upcoming meetings — 24 October, 21 November and 12 December

Book Promotions ○

23 October (Tuesday), **6 p.m.**
Promotion of Magdalena Stopa's *Jerzy Staniszkis. Architekt* [Jerzy Staniszkis. Architect], Warsaw: Wydawnictwo Salix Alba, 2018

16 November (Friday), **6 p.m.**
The promotion of the book *Drzewa* [Trees], from the *Architecture is the most important thing* series, vol. IV, ed. Ewa Mańkowska-Grin, Kraków: Wydawnictwo EMG, 2018

27 November (Tuesday), **6 p.m.**
Promotion of the book by Małgorzata Czyńska on Maja Brerezowska, Wołowiec: Wydawnictwo Czarne, 2018

W Księgarni Artystycznej
At the Art Bookshop

zacheta.art.pl/pl/e-sklep
zacheta.art.pl/en/e-sklep

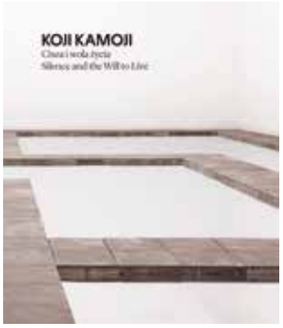

Koji Kamoji. Cisza i wola życia | *Koji Kamoji. Silence and the Will to Live*
pod redakcją | edited by Maria Brewińska
projekt graficzny | graphic design: Grzegorz Laszuk[K+S]
wersja językowa polsko-angielska | Polish-English edition
strony | pages: 256
Zachęta — Narodowa Galeria Sztuki; Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej Manggha, Warszawa–Kraków 2018
ISBN 978-83-64714-64-1
ISBN 978-83-62096-74-9

Retrospektywnej wystawie artysty towarzyszyła obszerna publikacja, na którą składają się na teksty Marii Brewińskiej, Wiesława Borowskiego, Jaromira Jedlińskiego, Anny Król, Piotra Schollenbergera i Anny Wolińskiej, opisujące twórczość Kojiego Kamojiego — japońskiego artysty mieszkającego od 1959 roku w Polsce, malarza, autora obiektów i instalacji — i jej różnorakie konteksty. Publikacja została zilustrowana bogatym materiałem archiwalnym oraz zdjęciami dokumentującymi aktualną wystawę w Zachęcie.

Koji Kamoji's retrospective exhibition was accompanied by an extensive publication includes texts by Maria Brewińska, Wiesław Borowski, Jaromir Jedliński, Anna Król, Piotr Schollenberger and Anna Wolińska, which describe the work of Koji Kamoji — a Japanese artist who has lived in Poland since 1959, painter, author of objects and installations — and its various contexts. The publication is illustrated with rich archival materials and photographs documenting the current exhibition at Zachęta.

Maurycy Gomulicki. Dziary | *Maurycy Gomulicki. Tats* | *Маурицы Гомулицки. Наколки*
projekt graficzny | graphic design: Jan Bersz, Maurycy Gomulicki
wersja językowa polsko-angielsko-rosyjska | Polish-English-Russian edition
strony | pages: 272
Zachęta — Narodowa Galeria Sztuki, Warszawa 2018
ISBN 978-83-64714-68-9

Kolejny w dorobku Maurycego Gomulickiego photobook rejestrujący fascynujący artystę wybrany fenomen kultury popularnej. Tym razem Gomulicki udokumentował znikające zjawisko amatorskiego polskiego tatuażu, powstającego od lat czterdziestych do osiemdziesiątych XX wieku. Penetrując miejskie obrzeża, zapuszczone parki i pchle targi, wykonał od 2007 roku kilka tysięcy zdjęć rejestrujących często brutalną, ale szczerą ikonografię związaną z rudymentarnymi sprawami: miłością i nienawiścią, życiem i śmiercią, rozpaczą i nadzieją, marzeniami i tęsknotami obrazowanymi w skrajnie brutalnych warunkach (więzienie, wojsko, hufce pracy). Wizualnemu esejowi ułożonemu z 235 zdjęć (uzupełnionych o indeks postaci i miejsc wykonania fotografii) towarzyszy krótka relacja autora z jego doświadczeń z tatuażem (*Rzeki tuszu*) i napisany specjalnie do tej publikacji tekst *Znaki czasu* Marka Nowakowskiego, nieżyjącego już wybitnego pisarza, znawcy peryferii i marginesów zarówno miejskich, jak i ludzkich.

Another photobook in Maurycy Gomulicki's body of work, recording a selected phenomenon of popular culture that fascinates the artist. This time Gomulicki documented the disappearing phenomenon of amateur Polish tattoos, made from the 1940s to the1980s. Since 2007, the artist has taken several thousand photographs, penetrating the outskirts of the city, ruined parks and flea markets, recording the often brutal but sincere iconography related to rudimentary issues — love and hatred, life and death, despair and hope, dreams and longings — depicted in extremely brutal conditions (prison, army, labour corps). The visual essay consisting of 235 photographs (supplemented by an index of the characters depicted and places where the photographs were taken) is accompanied by a short account of the author's experience with the tattoo (*The Rivers of Ink*) and a text specially written for this publication entitled *Signs of Time* by Marek Nowakowski, the late outstanding writer, an expert on the peripheries and margins of both the city and its people.

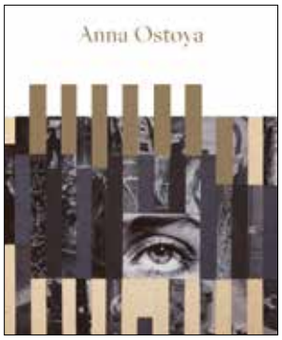

Anna Ostoya
pod redakcją | edited by Maria Brewińska
projekt graficzny | graphic design: Grzegorz Laszuk[K+S]
strony | pages: 136
wersja językowa polsko-angielska | Polish-English edition
Zachęta — Narodowa Galeria Sztuki, Warszawa 2018
ISBN 978-83-64714-69-6

od 22 września
since 22 September

Publikacja wydana z okazji pierwszej instytucjonalnej, przeglądowej wystawy prac Anny Ostoi w Polsce, która odbyła się w Zachęcie na przełomie 2017 i 2018 roku. Składają się na nią teksty Marii Brewińskiej, Jeffa Dolvena, Pauliny Pobochy i Jovany Stokic, interpretujące twórczość tej polskiej artystki mieszkającej w Nowym Jorku, autorki m.in. obrazów, kolaży odwołujących się do modernistycznych i postmodernistycznych narracji i praktyk. W labiryntowym charakterze jej twórczości kryje się czasoprzestrzenna wędrówka dotykająca kwestii historii, rynku sztuki, ekonomii, feminizmu czy „masculine power". Publikacja została zilustrowana zdjęciami z wystawy w Zachęcie, a także reprodukcjami wszystkich prezentowanych prac.

A work published on the occasion of the first institutional and review exhibition of Anna Ostoya's works in Poland, which took place at Zachęta at the turn of 2017 and 2018. It includes texts by Maria Brewińska, Jeff Dolven, Paulina Pobocha and Jovana Stokic, interpreting the work of this Polish artist living in New York, the author of paintings and collages referring to modernist and postmodernist narratives and practices. The labyrinthine character of Ostoya's works hides a journey through time and space that touches upon the issues of history, the art market, economy, feminism and 'masculine power'. The publication is illustrated with photographs from the Zachęta exhibition, as well as reproductions of all the presented works.